

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat 15 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 3 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Za mladino.

Prvi avstrijski kongres v varstvo otrok na Dunaju l. 1907 je izdal obširno, 533 strani obsežno delo z naslovom: »Die Ursachen, Erscheinungsformen und die Ausbreitung der Verwahrlosung von Kindern und Jugendlichen in Österreich. Einzeldarstellungen aus allen Teilen Österreichs, gesammelt von dem vorbereitenden Komitee des Ersten österreichischen Kinderschutzkongresses in Wien, 1907, mit Vorwort und Einleitung von Dr. Joseph M. Baernreither. In Kommission bei der Manz'schen k. u. k. Hofverlags- und Universitätsbuchhandlung, I., Kohlmarkt 20, Wien 1906. Aus der k. k. Hof- und Staatsdruckerei. Vzroki, pojavi in razširjanje zanemarjenja mladine in mladoletnih v Avstriji. Posamezne slike iz vseh delov Avstrije, zbral pripravljali odbor »Prvega avstrijskega dunajskega kongresa za varstvo otrok, 1907, s predgovorom in uvodom dr. Jož. M. Baernreitherja. V zalogi Manzove c. in kr. dvorne založbe in vseučiliške knjigotržnice, I., Kohlmarkt 20, Dunaj 1906. Iz c. kr. dvorne- in državne tiskarne. Navedena knjiga je l. zvezek spisov, ki jih izda shod v varstvo otrok, in stane 8 kron.

Misel, da se skliče na Dunaju avstrijski shod v varstvo otrok, se je prvič obravnavala v ožjem krogu pred dvema letoma. Padla je na ugodna tla, se razširila in uglobila.

Znanost, postavljajo in uprava upoštevajo zdaj skrb za mladino bolj, kakor včasih. Pred vsem se gre za to, da se odpravi ona brezbriznost, ki je nastala glede na zanemarljivo mladino pri nas. Izmed mnogih zanimivih vprašanj, ki so glede na skrb za mladino velike važnosti, se je šlo sklicateljem shoda zato, da izberejo najvažnejše, ker bi drugače tvarina preveč narasla.

Zato so sklenili, da se takoj po otvoritvenem zborovanju razdeli kongres v tri oddelke, ki naj razpravljajo: 1. o otročjem varstvu, 2. o skrbi za vzgojo in 3. o kazenskem pravu za mladino. Shod se vrši 18., 19. in 20. marca t. l. na Dunaju.

V najtesnejši zvezi glede na namene obrambe in mladinske vzgoje je pač pred vsem skrb za rejence. Gre se, da določijo pravice rednikov nasproti rejencem. Ne zadostuje, ako vpoštevajo le fizične osebe marveč se morajo ozirati tudi na društva, zavode in korporacije, da se reči vprašanje, kakšne pravice in dolžnosti naj imajo kot varuhi svojih otročjih varovancev. V zvezi s tem vprašanjem je nadalje, da se določijo zveza občinske ubožne uprave po postavljajo glede na skrb za mladino.

Dolžnosti sodišč z ozirom na varstvo otrok se morajo v bodoče bolj krepko izvrševati. Zvezano s tem vprašanjem je tudi če ne kaže, da jih pri tem podpirajo tudi občine.

Nujno je nadalje potrebno, da nastopijo sodišča v obrambo mladine glede na kazenske slučaje in pa v zdravstvenem oziru. Sodni zdravnik naj bi izjavil, kaj povzročata trpinčenje otrok in naj bi nasvetovali, kako naj bi se preprečilo trpinčenje otrok.

V oddelku glede na varstvo otrok namepravajo razpravljati o sledečih vprašanjih:

1. Kaj naj se stori v varstvo otrok, za katere skrbe tuje osebe in kakšne pravice naj imajo krušni starši nasproti rejencem? Poročevalca sta: ravnatelj dunajske deželne najdenišnice dr. Riether in predsednik dunajskega kazenskega sodišča dvorni svetnik dr. pl. Vitorelli.

2. Se li priporoča, da dobe društva, zavodi in korporacije, ki skrbje za kakega otroka, tudi pravice in dolžnosti varuštva in pod kakimi pogoji? Poročevalci so: dr. Schauer, ministerialni svetnik pravosodnega ministrstva, dr. Edvard princ Liechtenstein; magistratni ravnatelj dr. Weisskirchner in dr. Henrik Reicher.

3. Se li priporoča po posameznih občinalih ustanoviti organe samouprave, ki naj podpirajo sodišča glede na funkcije varuštva? Poroča ministerialni svetnik dr. Schauer.

4. Se li priporoča, da se v varstvo zdravja, telesne in moralne integritete otrok določijo posebne kazenskopravne norme? Poroča dvorni svetnik in vseučilišni profesor dr. Lammasch.

5. Kakšne posebne zdravstvene razmere pridejo v poštev glede na varstvo otrok in na skrb za mladino in kaj se mora predvsem storiti? Poroča dr. Schattentroh, profesor dunajskega vseučilišča.

6. Zakaj se trpinčijo otroci in odpomoč. Poroča Lydia pl. Wolfring.

7. Izkušnje sodnijskih zdravnikov glede na trpinčenje otrok, poročata dr. Haberdar in dr. Kollisko.

V II. oddelku poroča o organizaciji otročje oskrbe v Avstriji dr. Reicher. O temeljnih načelih mladeniškega kazenskega prava za Avstrijo poročajo v III. oddelku dr. Baernreither, črnoviški vseučilišni profesor dr. Lenz in dr. Henrik Reicher.

Iz štatuta za shod omenjamo, da so upravičeni se shoda udeležiti oficijelni delegati vlade, cerkvenih in drugih oblasti, avtonomnih zvez in korporacij, člani javnih zastopov, zastopniki in člani vseh društev in zavodov, ki se pečajo z vprašanji o otročjem varstvu, o otročji preskrbi in vzgoji, funkcionarji verskih društev, nadalje osebe, ki sodelujejo v javni ali zasebni službi glede na pouk ali vzgojo, sodnijski, državnotravniški in upravni uradniki, odvetniki, notarji, zdravniki in osebe, ki jih na kongres posebej povabijo.

Neoficijelni zastopniki na kongresu morajo plačati 8 kron. Poleg vstopnic za udele-

žence se dobe tudi dvakronske vstopnice za poslušalce. Osebe, ki imajo pravico in one, ki žele, da se udeleže kongresa, naj naznanijo svojo udeležbo na »Geschäftsstelle des I. österreichischen Kinderschutzkongresses«, Wien, I., Biberstrasse 2, kamor naj vpošljejo tudi dotični denarni znesek.

Navedena knjiga priobčuje poročila glede na varstvo otrok iz cele Avstrije. Tvarina se je težko zbrala in le, ker je posredovalo pravosodno ministrstvo. Poročila so vezelanimiva in nam odpirajo pogled v sloje, razmere in slike, ki pač širši javnosti dozda niso bile kdosi gavedi kako znane. Če listamo in čitamo razna poročila, vidimo tužne slike one uboge mladine, ki lenari, se ogiba šole, se ne ozira na nikake predpise, ki je izgubila čut sramežljivosti, ki beraci, krade, se protistura, pijančuje in se vtaplja v morje hudodelstva. Poročevalci se splošno strinjajo, da je zanemarjenje mladine posledica sedanjih družabnih razmer z ozirom na slabo gospodarsko stanje staršev in pa na duševni in organizacijski stroj tako staršev, kakor tudi otrok. Iz vseh poročil doni: revščina ubogega ljudstva in trdosrčnost moderne družbe rodita zanemarljive in pokvarjene otroke.

Gospodarske razmere v sedanjih časih ne silijo le moža, marveč tudi ženo, da dela in tako pomaga preživljati rodbino. Pač si lahko vsakdo misli, da uboga mati, ki sama težko dela, ne more, da kratko rečemo, vzgajati otrok. Nadalje pa morajo delati tudi otroci. Delo delavčevih žena in otrok je nevarno npravnosti rodbine. A poleg tega se pokvari mladina tudi v onih tesnih luknjah, kjer bivajo zdaj sužnji in sužnje moderne naše družbe, prisiljeni po revščini.

Nadalje pa vplivajo tudi starši, da se pokvarijo otroci. Ne znajo vzgajati otrok, ne izpolnjujejo svojih dolžnosti in zlorabljajo svojo oblast. V mnogih slučajih jim ni znano, kako naj vzgajajo svoje otroke, a niso ravno redki oni slučajji, da pokvarijo svoje otroke starši, ker so lahkomisljeni, se boje dela, ker pijančujejo in se ne ozirajo na npravnost in na vero, ker jim je deveta skrb vsaka avtoriteta, in pa ker so starši postopaci in hudodelci.

Velike važnosti glede na pokvarjenje mladine sta tudi telesna in duševna manjvrednost otrok. V mnogih slučajih je pokvarjenost podedovana.

Naš list se je že obširno pečal s poročilom ljubljanskega sodnega tajnika Franciška Milčinskega glede na kranjsko zanemarljivo mladino. Tudi dr. Baernreither hvali jedrnatost Milčinskega poročila. Popolnoma se strinja z njegovo opombo, da je le formalne važnosti, ako sodišče vzame očetu oblast nad otroci in da je glavno za otroka, ako se mu

preskrbi drugo zavetišče, kar je pa zvezano v sedanjih razmerah z velikimi težočami.

Jako pohvalno omenja kritika sodnega tajnika Milčinskega tudi glede na oddelek mladoletnih korigentov, ki je v zvezi z ljubljansko prisilno delavnico. Dasi smo se že temeljito bavili v našem listu s to popolnoma opravičeno kritiko, si ne moremo kaj, da bi ne navedli kratko, kako sodi o Milčinskega sodbi dr. Baernreither. Naglašja, da ima Milčinski popolnoma prav, ko trdi, da je nemogoča enotna vzgoja te mešane, po starosti, jeziku, temperamentu in predživljenju tako različne mlade množice in da je naravnost smešno, ako pupilarni sodnik pošlje kakega ubogega dečka v oddelek za korigente, češ, da je to sredstvo v obrambo mladine.

Dr. Baernreither piše nadalje: Podobne razmere, kakor opisane (namreč v oddelku za korigende ljubljanske prisilne delavnice) so bile prejšnje čase navadne povsod. A na Angleškem so take razmere povzročile že pred 80 leti popoln preobrat glede na naprave in vodstvo znanem, in hudodelstvom podvržene mladine. To reformno gibanje je, kar je jako dobro znano, že približno od prve polovice preteklega stoletja znatno napredovalo in si priborilo znatnih uspehov na Francoskem, v Nemčiji, Belgiji, na Nizozemskem, v Švici, v severnih državah, v Italiji in zadnji čas tudi na Ogrskem. Taka poročila o še vedno obstoječih razmerah se morajo dobro pribiti, da javnost prisili dobro voljo vlade do odločilnih korakov. Neki primorski sodnik zahteva popolnoma moderne poboljševalnice in vzgojevalnice, ki so primerne njihovim vzvišenim namenom. S sedanjim načinom pruge, delavnic morajo končati, ker niso nič drugega, kakor kaznilnice. Uradniško osebje v takih zavodih bi moralo biti visoko in vsestransko izobraženo, ki naj bi vzgojilo skrbno nalašč v ta namen nadzorovalno osebje, ki naj bi bilo seveda tudi primerno plačano. Izborne, izbrane moči, ki imajo veselje do stvari, veselje do dela in ki so požrtvovalne, dosegele bi več in z manjšim številom, kakor pa nebrojna množica sedanjih sitnih uradnikov po takih zavodih.

Še nekaj moramo pribiti. Izdajatelj knjige, o kateri govorimo in podajamo sličice, dr. Baernreither, je liberalec, voditelj in pristaš onega ustavovernega veleposestva, kateremu pripada tudi kranjsko ustavoverno nemško veleposestvo, ki ga vodi baron Schwegel. Možu ne moremo nikakor očitati, da je, rabimo izraz, ki se ga tako radi poslužujejo pristaši svobodomiseltva, klerikalec. V svojem uvodu zahteva Baernreither, da se mora šola bolj ozirati na ono stran, ki jo zahteva gospodarski razvoj v Avstriji. Pravi, da naglašajo vsi poročevalci potrebo izpopolnitve ljudske šole.

LISTEK.

Ines de las Sierras.

Francoski spisal Charles Nodier.
(Dalje.)

— Nadaljujte še danes!
— Nikakor ne. Edino to vam še povem, da je ta povest resnična, in da v vsem, kar sem pripovedoval, ni niti prevare, niti mistifikacije, niti roparjev . . .
— Niti strahov? vpraša Evdoksija.
— Niti strahov, odvrnem in primem za klobuk.

— Na mojo vero, tem slabše, pravi Anastazij.

II.

Druga povest.

— Torej povej nam, kaj je bilo pravzaprav s tvojo prikaznijo, mi reče Anastazij, še predno sem se vsedel. Celi mesec že premišljujem o tem, pa ne pridem do pravega zaključka.

— Jaz tudi ne, pravi Evdoksija.
— Jaz nisem imel časa, da bi o tem premišljeval, reče namestnik, toda kolikor se spominjam, je bila vaša povest strašno fantastična.

— Na vsej stvari ni prav nič nenaravnega, odgovorim, in vsakdo je videl z lastnimi očmi še veliko bolj nenavadne stvari, nego je ona, kar vam imam še povedati, če ste pripravljene me poslušati.

Pomaknili so se bližje mene, kajti v dolgih zimskih večerih se ne da v malih mestih ničesar boljega napraviti, nego poslušati kako povest, da se odžene zaspanost.

Prišel sem.

Povedal sem vam, da je bil mir sklenjen, da je Sergy padel, Bontraix šel v samostan, in da sem jaz odšel na svoja posestva. Moji dohodki so bili zadostni, in neka dedščina me je napravila še celo bogatega. Sklenil sem, nekoliko potovati za zabavo in pouk, in premišljeval, kam naj se obrnem. Toda moja pamet se je zaman borila zoper moje srce, ki me je vlekel v Barcelono; in ta roman, če bi ga vam hotel pripovedovati, bi napravil še daljši začetek, nego je bil oni v moji prvi povesti. Le to naj omenim, da je odločilo neko pismo gospoda Pablo de Clauza, enega mojih najdražjih prijateljev, kar sem jih pustil v Kataloniji. Pablo se je poročil z Leonoro. Leonora je bila sestra Estelle, in ta Estella, o kateri vam nekoliko govorim, je bila junakinja romana, ki ga pa zase ohranim.

K poroki sem prišel za tri dni prepozno; toda veselice so še trajale, kakor je tam navada, in raztegnje se večsih še čez medene tedne. Tako je bilo tudi v rodovini Pabla, ki je bil vreden ljubezni svoje čarovite soproge in ki je danes srečen, kakor je le kedaj upal. Estella me je sprejela kakor prijatelja, ki se ga pogreša in želi zopet videti, česar vsled svojega dolgotrajnega molka in odsotnosti že nisem več pričakoval, kajti to se je godilo dve leti pozneje, torej leta 1814.

— Danes smo obedovali bolj zgodaj nego navadno, reče Pablo, ko vstopi v salon, ka-

mor sem pripeljal njegovo soprogo, souper nas bo odškodoval. Moralni smo dovoliti eno uro za toaletto, ker ni nikogar, ki bi ne hotel prisostvovati morda edinemu nastopu Pedrine. Ta virtuoziinja je tako fantastična! Bog ve, če nam jutri že zopet ne izgine!

— Pedrina, sem vprašal in se zamislil.

— To ime je že enkrat čulo moje uho, in sicer v takih okolištinah, da ga pač ne bom nikdar pozabil. Ali ni to ona nenavadna pevka, ona še bolj nenavadna plesalka, ki je po enem samem triumfalnem nastopu izginila iz Madrida brez sledu? Brez dvoma zasluži vsa vaša radovednost vsled svojih zmožnosti, ki ne najdejo primere v nobenem drugem gledišču; toda priznam ti da je neki izvanreden dogodek me napravil tako blaziranega za navdušenja take vrste, da nisem prav nič radoveden videti vašo Pedrino. Dovolj mi, da vas počakam po gledališču tukaj.

— Estella — kakor želiš, odvrne Pablo. Toda mislim, da te je hotela imeti za spremljevalca.

Estella me je prišla res iskat. Popolnoma sem pozabil, da sem sklenil nikdar več ne pogledati kake plesalke in nikdar več poslušati kake pevke, potem ko sem videl in čul Ines de las Sierras; toda bil sem gotov, da ta dan ne vidim in ne čujem nikogar, razun Estelle.

Dolgo sem držal svojo besedo in bil bi v zadregi povedati vam, kaj da se igralo od kraja. Niti hrup, ki je naznanjal nastop Pedrine, me ni ganil. Ostal sem miren in pokril napol oči s svojima rokama. Ko je potihnil hrup, je nakrat prekinil tišino glas, ki

sem ga moral v trenutku spoznati. Glas prekrasne Ines ni nikdar nehal zveneti v mojih ušesih; sledil mi je v vseh mojih premišljevanjih, zabil me je v spanje; in glas, ki sem ga čul, je bil Inesin glas!

Strasel sem se, vzkljnil in se vrgel v ospredje leže ter obrnil oči na oder. Bila je to Ines, Ines sama!

Moja prva misel je bila, zbrati okoli sebe vse okolnosti, ki naj bi me prepričale, da sem res v Barceloni, res v gledališču, da nisem kakor vsak dan, že skozi dve leti, žrtva svoje domišljije, da me niso zopet presentile moje navadne sanje. Iskal sem kako reč, ki naj bi me prepričala, da je resnica to, kar vidim in slišim. Našel sem Estellino roko in jo krepko stisnil.

— Glejte, se je nasmejala, tako ste si bili v svesti, da vas ne premoči ženski glas. Pedrina komaj preludira in vi ste že ves iz sebe.

— Je-li res, Estella, da je to Pedrina? Ali veste gotovo, da je to ženska, igralka, in ne kaka prikazen?

— Gotovo, to je ženska, izvanredna igralka, pevka, kakor se je še ni slišalo. Vaš entuzijazem, pazite, je pristavila hladno. Vi niste prvi, ki ga je omamila.

Pedrina je še vedno pela.

Potem je plesala, in moje misli so se vdajale vsem vtisom, ki jih je hotela izzvati. Splošno razburjenost je skrivalo moje, toda jo istočasno še povečala. Ves čas, ki je pretekel med tema dvema srečanjima, je izginil izpred mojih oči, ker me od tedaj še nič ni tako prevzelo. Zdelo se mi je, da sem še vedno v Ghismondovem gradu, toda v povečanem

Volilni boj.

(Izjava županstva v Dobrnicač.) Zavzeli smo se, da je tudi naša občina povabljena za 11. februarja na shod v Krško. Na tak liberalni lim ne gremo mi, ki smo vsi zvesti pristaši »S. L. S.« Predobro poznamo liberalce in brezverce, ki v prvi vrsti skrbijo zase, ki so pijavke za kmeta, a pomočniki kmetu nikdar! Volili bomo za poslanca moža-poštenjaka, ki bo imel srce za kmeta, in ki pozna njegove potrebe. Tacega pa nam bo nasvetoval naše stranke glavni odbor v Ljubljani, ne pa v Krškem! — Županstvo občine Dobrnicač, dne 7. februarja 1907. Kužnik, župan. — Op. uređ.: Za sobotni list je ta izjava prepozno došla. Naj si jo spravi Romih za rom.

(Koroški Slovenci in koroški nemški kršćanski socialci) bodo, kakor naznanja dunajski »Vaterland«, pri prihodnjih volitvah skupno nastopali, oziroma se podpirali. »Vaterland« pravi, da je to zaključek sestanka merodajnih katoliških politikov na Koroškem.

(Socialnodemokratski shod v Ljubljani.) V gostilni pri Pečarju na Zaloški cesti se je vršil preteklo soboto dobro obiskan shod, na katerem je govoril sodrug Etbin Kristan o cerkvenem premoženju, o popih in klerikalizmu. Zborovalci so ga sicer mirno poslušali, a ko so šli s shoda, so se začudeno povpraševali, zakaj da je govoril samo o cerkvenem in ne tudi o Rotsildovem premoženju.

(Na Štajerskem.) V volivnem okrožju Hartberg kandidirajo katoličani Hagenhoferja. V Ptujju so postavili za kandidata Malika.

(Na volivnem shodu pri Sv. Lenartu v Slov. goricah) so tamošnji Nemci postavili kandidatom vsenemca Malika. Obljubil jim je med drugim tudi železnico po Slovenskih goricah mimo St. Lenarta.

(Iz Koroške.) Na volivnem shodu v Beljaku se je dosedanj beljaški državnozbornski poslanec dr. Steinwender, ki ta okraj zastopa že 21 let, poslovil od svojih dosedanjih volivcev ter izjavil, da kandidature v tem okraju ne more sprejeti, ker noče, da bi vsled nasprotstev med svobodomiselnimi kandidati in volivci ta okraj pridobili nasprotniki svobodomiselstva.

(Volivno gibanje na Dunaju.) Več liberalcev v notranjem mestu na Dunaju je sklenilo, ponuditi mandat za volilni okraj okoli opere bivšemu ministrskemu predsedniku dr. Körberju.

(Socialni demokratje na Češkem.) Socialni demokratje so v Pragi priredili šest shodov, na katerih so sprejeli resolucije, naj se volitve za državni zbor vršijo na nedeljo. Če vlada tej zahtevi ne bo ugodila, nameravajo socialni demokratje pozvati vse organizirano delavstvo v Avstriji, naj na dan volitve ustavi delo.

(Minister Prade v Libercah.) Nemški minister Prade, poslanec mesta Liberce, je poročal svojim volivcem o svojem delovanju. Najprej je naglašal potrebo sporazumljenja med Nemci in Čehi, ki se da izvesti samo na podlagi delitve češke uprave v češko in nemško. Treba urediti jezikovno vprašanje pri državnih in avtonomnih uradih in decela preurediti deželni zbor, deželni odbor in vso upravo, da bodo Nemci dosegli popolno narodno avtonomijo. Tudi uradniško vprašanje treba rešiti v tem smislu. Le tako bo mogoče, da bodo Čehi in Nemci nastopili skupno v vprašanju nagodbe med Avstrijo in Ogrsko. Nato je minister na dolgo in široko govoril o razmerju med Avstrijo in Ogrsko. Dejal je, da je sedanje razmerje, ko so med Avstrijo in Ogrsko najvažnejša vprašanja, celo vojaško in vprašanje o zastopstvu naše monarhije nasproti inozemskim državam, zgolj provizorično rešena, popolnoma nevzdržljiva. Zato je treba z veseljem pozdraviti novi ljudski parlament, ki bo znal varovati avstrijske interese. Delali bomo na to, da se na podlagi nagodbe iz leta 1867 ohrani posebno carinska in bančna skupnost med nami in Ogrji; ako pa mislijo vodilni krogi spraviti zopet pod strepo nagodbo, nam v kvar, potem je upravičeno, če bomo izvajali geslo: Proč od Ogrske! — Ministerja so nato glasno postavili za kandidata v liberškem okraju.

(Nemška ljudska stranka na Niževavstrijskem) je izvolila volivni odbor za volitve na Niževavstrijskem.

(Koncentracija čeških strank.) V Pragi je shod zaupnikov čeških strank, izvzemši realiste, češkonacionalne katoličane in socialne demokrate, odobril koncentracijski program. Izmed 35 mestnih mandatov so prepustili staročehom 3, radikalnim naprednjakom in nacionalnim socialcem 10, mladočehom 22 mandatov. Za kmečke volivne okraje se koncentracija ni sklenila.

(Vsepoljski strankarski shod v Lvovu) je sklenil resolucijo, kjer zahteva izvedbo popolne deželne avtonomije in reformo deželnozbornskega volivnega reda. Dve tretjini deželne zbornice naj se izvolita na podlagi splošne in enake volilne pravice, ena tretjina pa na podlagi volivnega reda za najvišje obdavčene kroge. Shod je za državnozbornsko volilno agitacijo dovolil 20.000 kron.

Štajerske novice.

Štajerski deželni zbor bo sklican na dan 25. februarja. Zasedanje bo trajalo več tednov.

Železniška postaja pogorela. Včeraj popoldne je pogorela železniška postaja Slovenja Bistrica. Skladišče so rešili.

Iz Maribora nam poročajo o tem: Tukajšnji postajenačelnik je ponudil mariborski požarni brambil vlak, če se pelje v Slov. Bistrico. En voz se je res odpeljal na kolodvor, toda niso mogli voza spraviti na loto, ker ni bilo potrebnega orodja pri rokah. Vse orodje

hotel maščevati nad ministrom za notranje zadeve, grofom Andrassyjem, ki je zahteval, naj se Polonji opere pred sodiščem. Skoro vsi listi sklepajo, da je edinole Polonji še kot justični minister baronico Schönberger navoril, naj nasproti preiskovalnemu sodniku zaplepe v svojo nečedno afero tuđ grofa Andrassyja in Hadika. Zato pa je bilo treba zaslišati Schönbergerco čimprej, da ne bi se ta historična žena premislila in pustila Polonja na cedilu. Polonji, ki je takrat še bil pravosodni minister, se ni obotavljal in je državnega pravdnika Stephana Magyara, ki je baje pošten človek, pregovoril, naj baronico takoj dá zapriseči. S tem je seveda imuniteta poslanca Lengyela prekršena, kajti sodnijska preiskavanja in zasliševanja proti Lengyelu bo mogoča šele tedaj, ko zbornica suspendira njegovo imuniteto. Tega pa zbornica doslej še ni storila.

Kako se je vršilo zasliševanje.

Zaslišal je baronico sodnik Ruttkay, ki je slučajno s Košutom v sorodu. Zasliševanje je bilo skrajno originalno. Žurnalist Aladar Fejer objavlja namreč, da je on prvi objavil zasliševanje Schönbergerce. Sodnik je zaslišal baronico v njeni spalni sobi, ko je ležala v postelji. Tik spalne sobe v jedilni sobi pa so bili štirje žurnalisti, ki so poslušali in tudi vse slišali.

Ogrska magnatska zbornica.

V seji dne 9. t. m. graja grof Jožef Mailath birokracijo. To je napaka liberalnega sistema, ki podpira protekcijo in nepotizem za svoje strankarske namene. Zato je na Ogrskem uradništvo materialno in moralno zelo na nizkem stališču. Ministrski predsednik dr. Weckerle brani vlado ter izjavlja, da bo vlada podpirala delavske težnje, ne bo pa trpela, da se združevalni zakon in tiskovna svoboda zlorabljata za agitatorične socialno-demokratske namene. Bivši minister Tisza se prereka z ministrom za notranje zadeve, Andrassyjem, zaradi uradnikov v bikarskem komitatu, katerim je Andrassy prepovedal sprejemati darila od strank. Tisza je branil uradnike. Pri razpravi o naučnem proračunu zahteva škof Prochaska avtonomijo katoličanov in ureditev kongruje. Minister Apponyi obljubi, da se bo to vprašanje v kratkem za cerkev ugodno rešilo. Nato sprejme magnatska zbornica naučni in rekutni proračun.

FRANCOSKE ZADEVE.

Vatikan odklanja Briandove naredbe. Vatikan je pariškemu nadškofu, kardinalu Richardu, uradno naznanil, da sveta stolica odklanja formular pogodbe med župani in župniki, kakršnega je sestavil Briand. Papež želi, da se sprejme pogodba tako, kakor so jo predlagali škofi. To naj kardinal Richard naznani vsem francoskim škofom.

Kulturalna društva. Nadškof lyonski je izrekel interdikt nad cerkvijo sv. Jurija, ker si jo je prilastila s privolenjem župnika Souhera neka kulturalna družba.

Jaurés o socialističnem programu. Jaurés je v Lyonu govoril o programu socialistične stranke. Razjasnjeval je razvojni teoriji, katero socialna demokracija zastopa zato, da odpravi s časom kapitalistiško last in uvede novo obliko lastnine. Taktika socializma se pač lahko povsod izpreminja, načelno nasprotstvo proti sedanjim družbi pa bo trajalo naprej tako dolgo, dokler se ne ustanovi celi svet obsegajoča socialistična družba. Jaurés je nato govoril o taktiki socializma, ki je povsod drugačna in se ravna po razmerah, kakor n. pr. v Avstriji, kjer se je bilo treba bojevati za splošno in enako volilno pravico. Jaurés je nato razjasnjeval vzroke, zakaj je socialna demokracija na Nemškem izgubila toliko mandatov. Cesar je zatrobil v bojni rog, vlada je označevala, da je v nevarnosti svetovni mir, ako zmagajo socialni demokratje — ni čuda, da je potem meščanski kartel socialistom vzel skoro polovico mandatov. Uničena pa socialnodemokratska stranka na Nemškem ni. Število njenih glasov se je vzlic nepopisni gonji proti nji pomnožilo za 250.000 glasov, vseh njenih volivcev je 3.300.000, torej tretjina vseh, ki so na Nemškem upravičeni voliti. Uspeh nemških volitev ni nevarnost za svetovni mir. Sicer je cesar govoril o nemškem narodu, ki bo zajahal konja in pomandral vse, kar se mu bo postavilo nasproti, toda mislil je pri tem le na notranje nasprotnike. Jaures je končal svoj govor sledeče: »Ne smemo prenehati z delom za Francosko, ki se vedno bolj sveti v nadi in svobodi. Kadar bo kdo napadel našo deželo in hotel uničiti ta branik pravičnosti, se bomo vzdignili in zaklicali: Do sem in ne dalje! Shod je nato sprejel resolucijo, kjer odobrava taktiko združenih socialističnih strank.

OB ITALIJANSKO AVSTRIJSKI MEJI.

Iz Solnograda je odšel batalion deželnih strelcev na Južno Tirolsko. V Solnograd pride namestu strelcev batalion lovcev.

PISMA BÜLOWA OBJAVLJENA.

Nemška vlada s socialnimi demokrati proti centru.

»Bayrischer Kurier« objavlja pisma, ki jih je pisal nemški državni kancelar Bülow med volivnim bojem generalmajorju Keimu, predsedniku »Flottenvereina«. Originali teh pisem so še vedno na svojem mestu, v neki omari tajništva »Flottenvereina«, kopije pisem pa so na dozdaj še nepojasnjen način prišle v roke »Kurieru«, ki jih vse objavlja. Dokazano je, da so pisma res od Bülowa, oziroma od Keima.

Ta pisma dokazujejo, da je nemška vlada s pomočjo »Flottenvereina«, ki je nepolitično društvo, v volivnem boju na vse kriplje delala proti katoliškemu centru in da je ta velpatriotična vlada izkušala najeti socialno de-

mokracijo, da bi pri ožjih volitvah, združena z liberalci glasovala proti centru. »Flottenverein« je društvo, ki med Nemci s spisi, govori in podobno agitacijo vzbuja zanimanje za mornarico, da bi se Nemčija povzdignila do pomorske veselice, kakršna je Angleška. Predsednik tega društva je neki zelo omejeni generalmajor, patriot Keim. Tega človeka je najel Bülow za agitacijo proti centru. Kar pa najbolj osvitljuje brezvestnost in hinavstvo nemške vlade, je to, da se je vlada hotela združiti s svojimi najhujšimi nasprotniki, s socialnimi demokrati, samo da sere centrum. Sedaj pa kričita vlada in njen cesar na vse vetrove, da je dosežena zmaga, ker so poraženi socialni demokratje. Med volivnim bojem je vlada rotala liberalce, naj ne ščuvajo proti katoliški konfesiji in se ne podajajo v boj s parolo kulturnega boja, od »Kurierja« objavljena pisma pa jasno dokazujejo, da je vlada ščevala z najgršimi sredstvi protestante proti katoličanom. Ni dvoma, da je Bülow delal čisto z dovoljenjem, svojega gospodarja, Viljema II., če ne celo vsled njegove iniciative. To pot se je vlada seveda docela zmotila: centrum je silajno zmagal in je sedaj še močnejši, kot je bil, socialni demokratje se niso z liberalci združili proti centru, razsodnejši protestantje so pa parolo kulturnega boja čisto ignorirali. Nekaj podrobnosti iz korespondence »Flottenvereina«:

Generalni major Keim piše vpokojenemu polkovniku Beckerju v Darmstadtu sledeče: »V Porenju se je »Flottenvereinu« posrečilo v osmih volivnih okrožjih, postaviti se centru po robu. Posnemajte to tudi v Hessenu!« — Zelo kompromitujoče je pismo stotnika Salzerja od generalnega štaba kolonialnih čet. Salzer piše, da je poveljstvo kolonialnih čet dalo generalmajorju Keimu svoje častnike na razpolago za agitacijo. — 26. jan. piše Keim liberalnim listom v Essenu, Dortmundu, na Lipskem in v Draždanah, da Bülow posebno želi, da ne bosta izvoljena centrumova poslanca Gröber in Erzberger. — Drugo pismo dokazuje, da je knez Bülow dal »Flottenvereinu« za agitacijo na razpolago 30.000 mark. — Neko drugo pismo pravi, da se bo »Flottenverein« pri ožjih volitvah domenil s socialnimi demokrati glede na skupni nastop proti centru.

»Temps« objavlja pogovor z neko osebo, ki je v zvezi z Bülowom. Ta oseba pravi: Bülow ne bo vabil centra na svojo stran. Vladal bo z večino, ki jo bo od slučaja do slučaja dobil skupaj in bo čakal, da pride čas, ko se bo porodila na svet velika liberalna stranka, katero tudi Viljem II. željno pričakuje. Centrum je sedaj čisto brez vpliva, ker mu je cesar nasproten. Tako se tolaži vlada.

»Flottenverein« je naperil tožbo proti uredniku »Bay. Kurierja«. Stvar ima že v rokah državno pravdnitvo.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Berolin, 10. februarja. Prvo zasedanje državnega zbora bo trajalo deset tednov. Vlada bo predložila državnemu zboru izvanredni kolonialni proračun, redne proračunske postavke in trgovinski dogovor z Ameriko.

KITAJSKA OSNUJE VOJNO MORNARICO.

»Tribune« poroča iz Šangaja, da namerava Kitajska osnovati vojno eskadro s primernimi postajami. Vojni urad je sklenil takoj ustanoviti pomorsko akademijo v Tientsinu ter pomorske šole, v katerih se bodo pod vodstvom angleških in japonskih inštruktorjev vzgajali častniki za novo kitajsko vojno mornarico. Šole imajo v vsakem oziru odgovarjati zahtevam sedanjega časa.

ŽUPANA RAZTRGAL PEKLENSKI STROJ.

Župan Corcese v Patersonu, New Jersey v severni Ameriki, ki je nedavno pomagal oblastnikom, da so ujele nekoliko inozemskih zločincev, je iz Newarka prejel v brzjavni pošiljki peklenjski stroj. Ko je zaboj odprl, je stroj eksplodiral in ga raztrgal na kosce.

V OSREDNJI AMERIKI.

Državi Honduras in Nicaragua v osrednji Ameriki sta odklonili posredovalne predloge Severnih Zedinjenih držav. Nevarnost je, da med Hondurasom in Nicaragujo izbruhne kaka vojska.

RUSIJA.

Zmaga opozicije pri volitvah volivnih mož za dumo. Pri volitvah mož za dumo so zmagale opozicijske stranke. Dozdaj je izvoljenih 3643 volivnih mož. Med temi je 926 monarhistov, 601 zmernih, 1370 članov levice (opozicija), 294 kadetov, 285 brezbarvnih. O 107 volivnih možeh se še ne ve, kakšnega mišljenja so. Brezbarvne treba po izkušnjah prve dume šteti k opozicijskemu. Volitve poslanec za dumo se bodo vršile 19. t. m. V Peterburgu so socialni demokratje s socialnimi revolucionarci sklenili volivni kompromis. Socialni demokratje bodo v mestih, kjer je nevarnost, da proderejo reakcionarci, glasovali za kadete.

Umor v Lodzu. Revolucionarci so v tramvaju ustrelili nekega narednika. V neki slaščičarni so roparji ranili s strelji štiri osebe.

Strašne razmere v Odesi. Ker štrajkujoči pomorščaki parobrodskih družb niso dosegli nobenih uspehov, so sklenili pomoriti vse kapitane in razstreliti ladje. Na ladje so spravili peklenjske stroje, ki jih je pa policija zasledila in uničila. Pomorščaki so na ulici ubili nekega kapitana; ko jih je policija zasledovala, so ustrelili tri policaje. Ker je »Zveza pravih ruskih ljudi« razglasila, da so nemirov krivi judje, pobijajo Rusi judje na cesti in plenijo judovske prodajalne. Anarhisti ropajo po bankah in trgovskih pisarnah. Pri pobojih je vedno cel kup mrtvih.

Klic po okrepljeni moralnega čuta, po verski vzgoji, po nadzorstvu šoli podvržene mladine tudi izvan šole se čuje od vseh strani. Ne le zanemarjena šolska vzgoja pospešuje zanemarjenost mladine in mladoletnih, marveč tudi nezadostna kazenska sredstva, ki jih ima na razpolago šola in pa ker zanemarjajo versko vzgojo. Za manjvredne, duševno in telesno zaostale in zanemarijene otroke se zahteva, tudi, naj bi ne obiskovali z drugimi učenci šol. Glede na disciplinarna sredstva se zahteva telesna kazen, ako ne pomagajo druga sredstva.

Svobodno šolo zahtevajo zdaj bolj ko kdaj. Dragocen dokument za nas je dr. Baernreitherjeva izjava glede na okrepitev moralnega čuta, glede na versko vzgojo in pa glede na zanemarjenost verske vzgoje, kadar se naglašja potreba svobodomiselnosti ali pravzaprav brezverske šole.

Dozdaj je naznanilo svojo udeležbo že nad 500 udeležencev iz vseh delov države. Po posameznih kronovinah so se že ustanovili odbori, ki delajo propagando za kongres, kateri se bo najbrže vršil v slavnostni dvorani c. kr. dunajskega vseučilišča.

DRŽAVNI URADNIKI PRI MINISTRSTEM PREDSEDNIKU.

Deputacija osrednje zveze avstrijskih državnih uradnikov se je šla zahvaliti ministrskemu predsedniku Becku in finančnemu ministru Korytovskemu za njihova prizadevanja za zvišanje uradniških plač. Baron Beck je pri tem izjavil, da bo v kratkem tudi reformiral službeno pragmatiko državnih uradnikov. Deputaciji je priporočal, naj se uradniki ne vržejo z vso silo v volilni boj ter naj varujejo ugled svojega stanu. Deputacija je opozorila ministra na to, da so uradniki osnovali političsko zvezo na gospodarski podlagi, kar je Beck odobral.

VOJAŠKI KONTINGENT ZA 1907.

»Wiener Zeitung« je objavila zakon od 2. februarja 1907, ki določa rekutni kontingent za armado, mornarico in deželno brambo za 1907 ter odreduje novačenje.

PROTESTNA AKCIJA PROTI ZVIŠANJU TELEFONSKIH PRISTOJBIN.

V Pragi so zborovali 10. t. m. češki in nemški industriji in trgovci, nad 1500 mož. Sklenili so resolucijo, kjer pravijo, da smatrajo zvišanje telefonskih pristojbin v očičled splošni draginji za hudo breme in za nezakonito, ker je zvišanje teh pristojbin stvar državnega zbora. Izjavljajo, da ne bodo plačali nanovo določenih pristojbin, ker nista ne erar, ne telefonski naročnik upravičena, vsak po svoje enostransko izpremeniti pristojbine. Ako se trgovinsko ministrstvo na ta protest ne bo oziralo, bodo v Pragi uprizorili akcijo, da bodo magistrat in hišni posestniki opovedali erarju zasebne in javne prostore za telefonsko napeljavo.

ČASTNA BESEDA POSLANCA STEINA.

Svobodni vsenemci so te dni trdili po svojih ustih, da piše poslanec Stein za Schönenerjevo glasilo »Ascher Nachrichten« sam o svoji osebi članke, v katerih samega sebe hvale. Stein je na nekem volivnem shodu v Ašu s svojo častno besedo izjavil, da on še nikoli nobene stvari ni pisal za »Ascher Nachrichten«. Sedaj pa objavljajo »Ascher Nachrichten«, da imajo v uredništvu spravljene rokopis Steinov. Torej se je dični Stein pod častno besedo zlagal.

SKANDALI NA OGRSKEM.

Kdo je naščuval Schönbergerco?

Polonji se je poslovil od ministrstva na jako neplemenit način. Predno je šel, se

Ghismondovem gradu, okrašenem, napolnjenem z velikansko množico, in ploskanje, ki se je čulo od vseh strani, je bučalo v mojih ušesih kakor veselje demonov. In Pedrina, kakor obsedena od najvišje blaznosti, je požirala parket s svojima nogama, bežala, se vračala, letela, preganjana od nepremagljivih impulzov, dokler ni brez sape, onesveščena padla v roke komparzov in vzkliknila z glasom, ki mi je šinil v srce in raztrgal dušo, neko ime...

— Sergy je mrtev! sem zavpil in iztegnil roke proti odru, in vroče solze so me oblike. — Vi ste brez dvoma zblazneli, pravi Estella in me potegne na moj sedež. Pomirite se vendar! Saj ji ni več na odru.

— Zblazneli! sem govoril sam pri sebi... je-li res? Kaj nisem videl tega, kar sem mislil, da vidim? Kaj nisem videl tega, kar sem mislil, da čujem? — — — Blazen, veliki Bog! Ločen od človeške družbe! Nesrečni grad Ghismondov, je-li to kazen, ki si jo odločil predrznežem, ki so skušali prodrati tvoje skrivnosti? Srečen, tisočkrat srečen Sergy, da si padel v bitki pri Lützeniu!

V te misli sem se vglabljal, ko sem čutil, da mi je Estella podala roko, da zapustimo gledališče.

— Žalibog, pomilujte me, sem ji rekel, še ves tresoč se, kajti prihajal sem počasi k zvesti. Toda še bolj bi me pomilovali, če bi poznali povest, katere vam ne smem povedati. Kar se je zgodilo sedaj, ni drugega, nego podaljšanje neke strašne iluzije, katere se moja pamet do danes ni mogla oprostiti. Dovolite mi, da ostanem sam s svojimi mislimi, in da jih, kolikor pač premorem, spravim v red. Veselje ljubeznivega pogovora mi je za danes zabranjeno; jutri bom že bolj miren.

(Dalje prihodnjic.)

je bilo zaprto. Voz se je zopet vrnil v mesto. Iz Slov. Bistrice so brzojavno prosili pomoči požarno brambo.

Š V Celju se je vršil včeraj popoldne ob tri četrti na 4. uro v »Narodnem domu« delavski razgovor, na katerem je pojasnil Gostinčar potrebo dobre organizacije. Sklenilo se je, ustanoviti strokovno društvo in so se odobrila tozadevna pravila.

Š Volitve v slov.-bistriški okrajni zastop. Slov. Bistrica, 11. febr. Volitve v okrajni zastop slovenjebistriški so vendarle po dolgem dreganju razpisane. Dne 19. t. m. voli skupina velikega posestva; dne 21. t. m. skupina najvišjih davkoplačevalcev, dne 22. t. m. skupina mest in trgov, dne 23. t. m. pa kmečke občine. Čudno pri tem je to-le: Trg Makole in ž njim združena občina Jelovec sta doslej ves čas od začetka okraj. zastopov volila dva zastopnika. Letos je odrejeno, da volijo Makole le enega člana. Od kod to? Kaj ima c. kr. okr. glavar pravico samooblastno ukrepati tolike premembe deželne zakona?! Zupanstvo Makole-Jelovec je takoj odpisalo ugovor ter obenem dostavljala, da je pripravljeno pritožiti se tudi do upravnega sodišča. Naše poslance prav nujno kličejo na pomoč v kruti borbi za naše pravice!

Š Shod »narodne« stranke v Zalcu se je vršil včeraj ob slabi udeležbi. Večino je tvorila trška moška mladina. Zastopnik »narodne« stranke za Zalec je otvoril shod in govoril trezno in zmerno. Po njegovem govoru pa kriči nekdo iz kota: »Vsem slovenskim poslancem naj se izreče nezaupnica!« G. Širca ugovarja. Odločno pa protestuje braslovski župan g. Rak in pove svoje razloge. Nastopi popravkar Fridrich in zopet deklamuje svoj govor o kmečkem programu. Tudi trdi, da slovenski poslanci niso bili navzoči pri obravnavi o kmetiskem zakonu. Dr. Kukovec (!) udriha po dr. Korošcu, češ, da se neupravičeno vtiča v vodstvo. Petriček prečita »Slov. Gospodarja«, ki mu našteva njegove grehe pri sestavi vol. podatkov. Zenin Kukec kliče: Pui »Slovenskemu Gospodarju!« Tudi krojač Pikel zabavlja čez slovenske poslance, Karol Cvikel pa čez dr. Korošca in hemljarske žide. Oglasijo se tudi govorčeliski cesar in drugi, ki vežejo otrobe. Končno se g. Širca zahvali Kukovecu, ta pa zleze na mizo in se poslavlja od Zalca ginjenega srca, mokrih oči. To je bil shod »za počit!«

Š Umrl je v Malem Lošnju znani celjski vinotrtar Jos. Palles v 46. letu svoje starosti. Bolehal je že več časa ter iskal zdravja v raznih zdraviliščih. V torek prepelje truplo v Celje.

Š Smarije pri Jelšah. V našem trgu se nekaj časa sem govori o neki manipulaciji s koleki pri tukašnjem sodišču. Dolžnost državnega pravdnika bi bila, da to reč nekoliko preiskuje. Ljudje govorijo, da vsota te manipulacije presega 200 K in nekateri že vedo, da je sodišče po svojem slugi kupilo kolekcev za 129 K, da bi se ta reč na tistem poravnala. Previdno pa vendar ni bilo sodišče, da je prišlo v javnost vse. Zanaša se preveč na potrpežljivost tukašnjega ljudstva. Saj se je pred kratkim neki poduradnik, ki je v zvezi z zgoraj omenjeno manipulacijo, izrazil proti neki stranki, da bi rajši u krical, kakor pa delal.

Š Sv. misijon. Pri nas pri sv. Trojici v Halozah se bude obhajal od 3. do 10. sušca, vodili ga bodo čč. oo. kapucini iz Celja, katerim voščimo obilno vspeha.

Š V blaznosti je ubil svojo ženo pri Sv. Nikolaju neki kmetovalec.

Š Vsled prehode jeze umrla. V Mariboru je hotel trgovec Posch, naj mu žena prepusti hišo. Poscheva žena se je vsled tega tako razjezila, da je nevarno bolela. Poschevo taščo je pa v jezi zadela kap ter je vsled tega umrla.

Dnevne novice.

+ Žlice iz rok. Naš somišljenik nam piše: Slučajno sem začel v družbo treh gorenjskih liberalnih učiteljev in čul sem sledeči zanimivi razgovor: »Ali si čital?« — »Kaj?« — »No, zadnji »Slovenski Narod«, ki poroča o izidu volitev v okrajne šolske svete.« — »Da, čital sem, a nisem verjel, dokler nisem čital tudi »Slovenca.« — »Torej je le res, grozno.« — »In kakšen utis je napravila ta vest nate?« — »Iz strahu mi je padla žlica iz rok pri kosilu.« — »Meni tudi!« sta zaklicala ostala dva tovariša.

+ G. prof. Ivan Steklasa je vložil prošnjo za stalni pokoj po 36-letnem neprestanem službovanju. Vpokojenje sledi v kratkem času; g. profesor se preseli na to v svoj rojstni kraj Št. Rupert na Dolenjskem.

+ Iz Št. Vida. Včeraj je bil občni zbor hranilnice in posojilnice, ki od meseca aprila sem zelo uspešno deluje. Vlog ima zdaj krog 100.000 in sicer večinoma majhnih. Posojil se je dalo krog 18.000. Vsi upravni stroški so znašali nekaj nad 100 K. Pri volitvi so bili izvoljeni stari odborniki in nadzorniki. O združništvu in posebej o posojilnicah je pri tej priliki predaval dr. Krek.

+ Važno za zganjarje. Koncem leta 1906, so dobili gospodarji na Kranjskem, ki žgo zganje, ukaz, da morajo svoje zganjarske kotle na dve cevi predelati na eno samo cev. To je finančno ravnateljstvo odredilo z ozirom na odklop finančnega ministrstva z dne 4. januarja 1901 št. 73.244. Vsled te naredbe, ki naj bi stopila v veljavo že s 1. suščem t. l., bi imeli mnogi gospodarji velike sitnosti, pa tudi stroške. Zato so naši bivši drž. poslanci sestavili na finančno ministrstvo spomenico, katero je izročil dr. Žitnik dotičnemu referentu. Uspeh te spomenice je naslednji ugodni odgovor, ki smo ga danes prejeli od fin. ravnateljstva: C.

kr. fin. ministrstvo je z odkolom z dne 5. februarja 1907, št. 9029 naznanilo, da ne nasprotuje § 38. zakona z dne 17. julija 1899, drž. zakon št. 120, ako imajo zganjarski kotli po dve cevi, ki vežejo kotel s hladilnikom. Zato dovoljuje finančno ministrstvo, da smejo gospodarji tudi v bodoče rabiti zganjarske kotle na dve cevi brez kontrolnega aparata. S tem odgovorjamo na razna nam in poslanecem došla vprašanja.

— Shod v Križih pri Trziču. Na vabilo občinskega zastopa v Križih pri Trziču je govoril včeraj deželni in bivši državni poslanec Pogačnik na shodu osobito o novi železnici Kranj-Trzič. Dasi pozdravlja prebivalstvo nove železnice, je pa vznevoljilo ljudi čudno postopanje podjetništva pri razlastitvi zemljišč. Pogačnik je govoril nad eno uro in dajal zborovalcem pojasnila na vprašanja, ki so mu jih stavili. Shod je soglasno in z navdušenjem sprejel na znanje Pogačnikovo državnozbornsko kandidaturo v radovljiškem, trziškem in kranjskogorskem sodnem okraju.

— Shod pri Devici Mariji v Polju. Na poziv izvrševalnega odbora slovenskega kršćansko socialnega delavstva se je vršil v nedeljo, dne 10. t. m. ob pol 8. uri zjutraj pri Devici Mariji v Polju shod glede na nekatera nastala nesorazumljenja med delavstvom in tvorničkim ravnateljstvom. Shod je bil jako dobro obiskan. Navzoč je bil tudi vrli župan Dimnik. Govorili so: Moškerc, Jožef Gostinčar, v imenu ravnateljstva tvornički uradnik Sitar, ravnatelj Wagner, župnik Kolar. Zborovanje je spretno vodil tovariš Jeriha.

— Bolezen dr. Luegerjeva. Dr. Luegerju je boljše. Včeraj popoldne so povprašali za njegovo stanje cesar, italijanski poslanik, vojvoda Avarna, danski poslanik grof Ahlefeldt, švedski poslanik baron Beck-Friis, knez in kneginja Trauttmannsdorff in drugi. Župan tudi slabše vidi, tako da izteška spozna osebe okoli sebe. Vzlic temu je dr. Lueger dobre volje in se šali, kadar ga minejo bolečine. Dr. Lueger je izjavil, da v oporoki ni navedel nobenih zanimivosti, njegov glavni dedič je njegova sestra. Obžaloval je tudi, da ni mogel spisati svojih spominov, ki so jako zanimivi. Zdravniki izjavljajo, da za Luegerjevo življenje dozdaj še ni nobene nevarnosti. — Danes se nam brzojavlja z Dunaja, da je noč Lueger dobro prespal, bolečine se manjšajo ter je danes bolnik prav dobre volje.

— Iz Dolskega. Zadnje občinske volitve so bile jako burne. Glavni boj je bil naperjen proti dosedanemu županu Jožefu Zupančiču. Vendar je tudi sedaj zmagal z znatno večino.

— Važen sklep za kmetijstvo. Po agrarni komisiji so bili v občini Kiločev na Notranjskem skupni pašniki razdeljeni na posamezne posestnike. Ista komisija pa je tudi izračunala, da bi stroški za zboljšanje teh pašnikov znašali 17.115 K. Deželni odbor je sklenil, naj bi dežela prispevala 25 odstotkov s pogojem, da se ta izboljševalna dela izvrše po umnem načrtu. In sicer bi se najprej iztrebilo grmovje, pobralo kamenje in zasejala na iztrebljeni zemlji dobra travna semena. Tako bi se precej sveta pridobilo za travnike. Drugi deli bi se pripravili za niive, najsposobnejši za sadne vrtove. Slabejši svet pa bi se pogozdil. Da se pospeši rast, pognojiti bi se morala zemlja z umetnimi gnoili. Ta slučaj bode prvi poizkus in drugim za zgled, kako je mogoče z deželno in državno podporo intenzivno izboljšati razdeljeni svet.

— Dovožna cesta z Vrhnike do Južne železnice. Deželni odbor je obljubil tretjino stroškov za novo dovožno in okrajno cesto z Vrhnike do nove postaje Vrd ob Južni železnici.

— Za Kal v Mavertu v občini Doblje je deželni odbor obljubil 25 odstotkov podpore, ako bode naprava ugodno izvršena.

— Za čebelarjece. Deželni odbor je čebelariskima društvoma v Bohinjski Beli in v Gorjah dovolil podpore po 100 K, da se pospešuje izvoz naših plemenskih čebel v tujino. Tako je mogoče povzdigniti cene naših plemenskih čebel in zopet pridobiti v tujini nekdanji sloveče ime naše čebele. Doslej se je v občeh premalo skrbelo za izvoz naših čebelnih panjev v tujino.

— Krvavi prizor pri sodišču. Pri neki obravnavi na okrajnem sodišču v Kopru, kjer se je obravnavalo o tožbi nekega Ivana Hrovatina proti lastnemu sinu, se je dogodil sledeči prizor: Ko so obsodili sina Hrovatinovega, se je ta zagnal v svojega brata, ki je bil pri obravnavi navzoč, ter ga hotel raniti z nožem, kar se mu pa ni posrečilo. Nato se je vrgel še na očeta ter ga ranil v levo lice. Advokat dr. Belli je prijel napadalca, katerega so takoj zvezali in odpeljali v zapor.

— Škesana samomorilka. 16-letna služkinja Ana Štrukelj, ki je v službi pri družini Stabile v ulici Giorgio Vassari v Trstu, je šla sinoči malo pred 7. uro na dvorišče hiše št. 78 v ulici Giulia in skočila v vodnjak, ki se nahaja tam. A kakor hitro je prišla v dotiko z mrzlo vodo, se je skesala storjenega koraka — ali pravzaprav skoka — in je začela vpiti na pomoč. Prijela se je za verigo, na katero je priklenjen vrč za zajeemanje vode in se iste krečevito držala, dokler niso prišli stanovalci iste hiše in jo potegnili iz vodnjaka. Ženske iste hiše so jej dale na razpologo obleke, da se je preoblekla, na kar je bila odvedena v bolnišnico, kjer so jo zaprli v opazovalnico za umobolne. Izjavila je, da si je hotela končati življenje radi vednih sporov z mačeho.

— Uradna statistika. Z novim letom je osrednja statistična komisija pričela izdajati »Statistična izvestja«, kot zbirko raznih novih statističnih podatkov. Doslej so izšle tri številke z najnovejšimi podatki o statistiki razporok v Avstriji, ljudskega štetja, domačih živali v Srbiji, izseljencev v Ameriko v mesecu novembru. Dalje so objavljeni podatki o av-

strijskih vseučiliščih, hranilnicah, kmečkih dolgovih itd.

— Ženski dijak na kranjski gimnaziji. Na gimnaziji v Kranju je v drugem razredu vpisana učenka Verena Sočnik, hčerka tamošnjega sodnega oficijala. Naučno ministrstvo ji dovolilo, da sme gospodična Sočnik kot hospitantka prisostovati šolskemu poduku.

— Nova cerkev v Trstu. Tik glavnega vrta (sprehajališča) v Trstu se bo sezidala v proslavo šestdesetletne vladanja Njegovega Veličanstva Franc Jožefa I. nova cerkev, ki bo posvečena presv. Srcu Jezusovemu.

— Za kaplana v Rojan je prišel č. g. Anton Hreščak, dosedaj kaplan v Dolini. Pomanjkanje duhovnikov v tržaški škofiji je toliko, da išče prev. g. škof včasih mesece in mesece, predno more izpolniti kako izpraznjeno mesto.

— Imenovanje. Davčni pristav Božidar Lapajne v Kostanjevi je imenovan davčnim oficijalom.

— Poročil se je v Idriji g. Josip Seljak z gospodično Olgo Štepic.

— Nekoliko drugače kot pri nas. Avstralska vlada je sklenila postaviti po cestah Melbourne več kioskov s telefoni. En pogovor po takem telefonu bo stal prilično en vinar. Tako se godi v Avstraliji, v Avstriji pa je s telefonom seveda drugače.

— Prememba posesti. Iz Čermošnjice se nam poroča: Posestvo Marije Strizl v Resi št. 2, davčna občina Štala, je kupil lesni trgovec g. Jos. Goljevšek iz Gorice za 25.000 kron. Kakor čujemo, je ondi na prodaj še več posestev.

— Potres v Domžalah. Iz Domžal poročajo: Danes, dne 11. t. m., ob četrt na 8. uro zjutraj se je čulo pri nas podzemsko bobnenje z rahlim potresnim sunkom. Smer je bila od južnozahodne proti severovzhodni strani.

— Samoumor radi orožniškega častnika. V Krtni, fara Dob, se je v soboto zvečer ustrelil 18letni posestnika sin po domače Šokov. Vzrok je strah pred kaznijo. Čez dan je vozil pesek iz Moravc na kolodvor v Domžale. Na potu ga doide z vozom žandarmerijskimi častniki. Fant se m uni hotel ali se ni mogel ogniti s težkim vozom, nakar ga častnik vzame na zapisknik; on se je tega tako zbal, da, ko je prišel domov, je šel v krčmo, kmalu nato pa pride domov in vsem domačim seže v roko. Domači mu niso verjeli, da namerava izvršiti samoumor, šele ko je zunaj puška počila, so videli, da je resnica. Nabasal je puško z vodo.

Ljubljanske novice.

Iz Poizkušeni samoumor grofice Lichtenberg. Ida grofica Lichtenberg, katere oče stanuje na ljubljanskem Gradu, je ustrelila danes ob 3. uri popoldne nase iz revolverja. Zadela se je v čelo. Vzrok baje »nesrečna ljubezen«. Včeraj je bila še na »Slavčevi« maskaradi. Težko ranjeno so prepeljali v bolnišnico.

Iz Predpustnica v »Rokodelskem domu« se je vrlo dobro obnesla. Občinstvo je že ob 1/6. zasedlo dvorano, ki je za ta dan veliko premajhna. Za zabavo izborni preskrbljeno. Program izbran. Pri vsaki točki zanimanje rastle, zabava postajala živahnejša. Ze pesem »Nos« je do dobrega prerahljal mišice smejavčice, kuplet Gašper in Boltežar »Šteklčar«, v katerega je vpletel g. Ložar krepih dovtipov, je korenito pretresel osrčje. Vrhunec pa je dosegel večer v občinskem tepčku. Gledalec je bil v zadregi, komu bi se bil bolj smejal, ali Golidarjem z županom na čelu, ali prebrisanemu Macafurju, ali pa občinskemu norčku Jurci, ki je bil med vsemi še najbolj prebrisan. V občno zadovoljnost in pohvalo so igrali vsi, naravnost mojstersko pa je predstavljal obč. tepčka g. Vrančič. — Vsak se je v polni meri navžil poštene zabave in zadovoljen zapuščal Rokodelski dom. H krasno vspelemu večeru je mnogo pripomogla tudi točna in dobra postrežba g. Ložarja. — Čast aranžerjem, čast igralcem!

Iz Predpustne zabave. Trgovski nastavljenosti so priredili v soboto zvečer v gorenji dvorani »Narodnega doma« eleganten plesni venček, ki je bil izredno dobro obiskan. Spretni aranžma, — zasluga gg.: J. Schaffer, Franc Berjak, Pavel Fabiani, Jožef Hauptmann, Fr. Janc, Rudolf Mlakar, Maks Sever, Jožef Urbanič — je dosegel, da se je število došlo občinstvo prav neprisiljeno in v najboljšem razpoloženju zabavalo do ranega jutra. Kvadrilje je pod vodstvom gospoda Kende plesalo nad 80 parov. Gig. šefi so večinoma ostali doma, kar ravno ne priča o njihovi stanovski zavednosti. Obsojati je, da se je v mali dvorani vršila istočasno plesna zabava in da se ni imelo toliko ozira do gg. trgovskih nastavljenec, da bi se taka neokusna konkurenca opustila. Je pač precej zamazano, ako se pod protektoratom finih dam vrši konkurenčna zabava ko imajo stroške za okrašenje in kurjavo stopnjišča plačati trgovski nastavljenici. Na zabavi smo opazili podpredsednika trgovske in obrtne zbornice gospoda Fr. Kollmana, svetnika trgovske in obrtne zbornice gospoda Ivana Kregarja, viteza Franc Jožefovega reda gospoda Vaso Petričiča, pogrešali pa smo mnogo drugih ki bi lahko prišli in ki bi tudi prišli ako bi imeli dovolj takta. Tako bi se gospodični občinski svetovalci pač lahko toliko »ponožali«, da bi prišli na zabavo trgovskih nastavljenec. Kljub temu je zabava vsestransko vspejala, saj je številna mladina pošteno poskrbela za polni vspeh. — Istočasno se je na starem strelišču vršila mednarodna maskarada, ki je bila nekoliko slabše obiskana kot druga leta. — Včerajšnja »Slavčeva maskarada v Unionu« se je odlikovala po velikem številu finih mask in izvrstnem obisku: bilo je oddanih nad 1000 vstopnic. Kljub toliki udeležbi se je v praktičnih »Unionovih« prostorih vse lepo razvrstilo. Mnogo smeha je vzbujal komični striček z bebeji, izborna sta

bila dovtipna klovna, pa tudi druge maske so se odlikovale po originalnosti in dovtipnosti. Gospod župan Hribar je s kopniškim stotnikom jako obširno konferiral.

Iz Planinski ples je dal »Slovenskemu planinskemu društvu« 3000 K dobička.

Iz 70letnico svojega rojstva bo v mladeniški živahnosti in kreposti praznoval dne 14. t. m. spoštovani veletržec gospod Vaso Petričič.

Iz Brez električne razsvetljave so Šubičeve ulice že 14 dni. Ako bi stanoval ondi g. župan, bi bilo boljše razsvetljeno.

Iz V zaporu se je obesil. 52 let stari Janez Pleško, po domače Čuk, mesarski pomočnik iz Srednjih Gamelnjov, dne 8. t. m. med 3. in 4. uro popoldne, ne da bi kdo opazil ali zabraniti mogel, v svoji celici. Bil je v tukišnejšem preiskovalnem zaporu, ker je v Sp. Šiški izmaknil nikelnasto uro z veržico in mesarsko brusilo. Kaj da ga je k temu obupnemu koraku tiralo, se ne ve, bojazen pred kaznijo gotovo ne, ker je bil že večkrat kaznovan.

Iz Dva vpokojena častnika umrla. Umrl je v soboto g. Viktor Rupert, major v p. — V soboto zjutraj je umrl vpokojeni podpolkovnik g. Tornago.

Iz Slanikovo pojedino aranžira v zvezi z originalnim pikantnim buffetom gospa direktor Granigg-ova v hotelu »Union« dne 13. t. m. na pepelnico sredo. Gospa Granigg-ova slovi kot izborna kuharica. Obeta se tedaj vsem prijateljem morskih živalic izreden užitek.

Iz Na mestnem drsališču pod Tivoljem svira jutri, v torek, od 3. do 5. ure popoldne ljubljanska društvena godba.

Iz Vožnja na Grad. Neki izvošček se je nedavno tako nalezel sladkega vinca, da je peljal svojega konja s kočijo po Rebrni. Na sredi pota sta konj in kočija obtičala. Le s težavo so spravili voz in kočijo nazaj v Florjansko ulico. Izvoščeku ni bilo prav, da se mu ni posrečilo po strmi poti pripeljati na Grad ter je svojo jezo na tako neljubezni način stresel na došlega policajca, da je bil aretiran.

Iz Muzejsko društvo za Kranjsko bo imelo svoj občni zbor danes v ponedeljek 11. februarja ob šestih zvečer v prostorih »Slovenske Matic« na Kongresnem trgu.

Iz Slovensko gledališče. Jutri, na pustni terek, popoldne ob pol 4. uri (za lože par) se uprizoni drugič na slovenskem odru dolgočasna Rosenowova igra Maček Spaček, ki je pri svoji premijeri vzbujala najskrajnejši dolgčas. Za petek (par) se pripravila sloveča Kienzlova opera »Evangeljnik«, ki se odlikuje po krasnem, veledramatičnem libretu in moderni, fini glasbi. To opero si je izbral dični naš baritonist, gospod Jan Oufednik, za svoj častni večer.

Razne stvari.

— Reški izgredi. Pri reških izgredih, ki so se vršili septembra lanskega leta, so izgredniki plenili po stanovanju Adelaide Eldridge, ki je laška podanica. Hrvaška deželna vlada ji je dala 1265 K odškodnine, 9. t. m. pa je sodišče obsodilo dotične izgrednike, enega na dva leta, ostale štiri pa na tri- do štirime-sečno ječo.

Velika opustošenja. V Catancaro so vsled silnega viharja veliki morskali napravili silno škodo. Več hiš je razrušenih, nekaj oseb je ubitih. Vojaki izvršujejo rešilna dela.

Roparska druhal. Policija na Francoskem je zasledila roparsko druhal, ki sestoji iz sto oseb in je po severnih provincijah nebroy oseb umorila. Voditelja druhali sta Abel in Avgust Pouillet iz Bethuna.

Anarhistovski atentat. V Pattersonu v Ameriki so anarhisti izvršili atentat na mirovnega sodnika Cortese in njegovega sina. Doblila sta po pošti neki zavoj, v katerem je bil peklenjski stroj, ki je eksplodiral ter smrtno ranil sodnika in njegovega sina.

Telefonska in brzojavna poročila.

KONFERENCA MINISTROV. Dunaj, 11. februarja. Včeraj se je vršila konferenca zunanjega ministra Aerenthala s skupnim finančnim ministrom Burianom in vojnim ministrom Schönaihom. Take konference se bodo večkrat vršile, da se ustvari večji stik z ministri.

WECKERLE PRI CESARJU.

B u d i m p e s t a . 11. februarja. Wekerle se te dni pada na Dunaj, da sporoči cesarju o položaju.

EKSPLOZIJA V KEMIČNEM LABORATORIJU.

L o n d o n . 11. februarja. V kemičnem laboratoriju v Wolwichu se je pripetila eksplozija, ki je razrušila poslopje. V mestu so razbite po hišah vse šipe, človeških žrtve pa ni.

IZJALOVLENI NAČRTI SRBSKE VLADE.

Belgrad, 11. februarja. Tudi v vladnih krogih se priznava, da je izjalovljeno upanje na izvoz rogate živine preko Soluna v Italijo.

UMOR.

P u l j . 11. februarja. Tu je kurjač Ivan Saxida umoril krčmarja Ivana Belliča, baje zato, ker je Bellič imel nepošteno razmerje z ženo kurjačevo. Bellič zapušča pet otrok.

SAMOUOMOR.

T r s t . 11. februarja. Tu se je ustrelil neznanec, ki je v socialnodemokraškem delavskem domu ukradel 94 kron iz sobe, kjer zborujejo kovinski delavci. Neznanec je bil preje v socialnodemokraškem domu, kjer se je predstavil za ruskega begunca. Našli so pri njem neko listino na ime Albina Pietrusinskega.

DETOMOR.

T r s t . 11. februarja. Tu so našli na ulici Montecchi truplo novorojenčka, ki je po iz-

povedbi zdravnikov ležalo že šest do sedem dni mrtvo na cesti.

RAZGLAS NEMŠKE SOCIALNO - DEMOKRAŠKE STRANKE.

Berolin, 11. februarja. »Vorwärts« objavlja razglas nemške socialno-demokratske stranke. Socialisti — pravj — so začas poraženi, niso pa docela premagani. Socialni demokratje, ki so v sedanjem vol. boju narastli za 250.000 glasov, ne pozdravljajo cesarja s klicom: Ave Caesar, morituri te salutant, ampak gredo nevstrašeno naprej. Razglas navaja sledeče vzroke poraza: Štrajki, katerih je bilo preveč, so delavce potrlji, mali kmetje so vsled agitacije agrarcev zapustili socialno demokracijo, kancler sam je posegel v boj, kolonialna politika je upijanila meščane. Vrhtega je bila socialna demokracija preveč optimistična, škodovali so ji tudi notranji boji.

Zahvala.

Dovoljujemo si izreči najtoplejšo zahvalo za mnogobrojne dokaze prijateljskega sočutja pov. dom težke izgube naše nepozabne, iskreno ljubljene matere, stare matere, tašče, tete in sestre, gospe

Frančiške Alvian
vdov. Milavec roj. Gollob

vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, osobito prečastiti duhovščini za častno spremstvo, in vsem, ki so spremili drago pokojnico k zadnjemu počitku.

Vrhnika, 8. februarja 1907.

Josip Milavec z rodbino,
sin.

Marija Innocente,
hči. 272

Zahvala.

Za vse srčne dokaze iskrenega sočutja pov. dom boleznj in smrti naše preljubljene hčerke, oziroma sestre, gospodične

MARIJE ŠARABON

za krasne darovane vence in mnogobrojno spremstvo drage rajnice k večnemu počitku izrekamo tem potom vsem udeležnikom iskreno zahvalo.

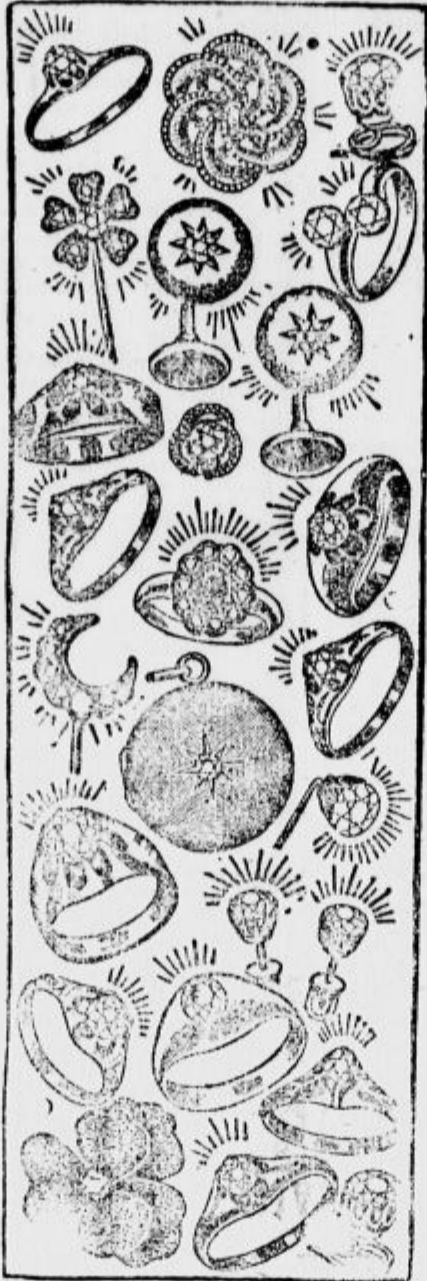
Ljubljana, dne 11. febr. 1907.

279 **Žalujoči ostali.**

Zadnjikrat znižana cena!

Eno Krono! Kos po kroni! En kos po kroni!

Cena, katero ste uže pričakovali!

TUDOR-a

imamo še vedno precejšnjo množino lepoticja o zalogi, opremljeno z glasovitimi,

DEMANTI

najlepši posnetek na svetu katere moramo v poteku pogodbe odpraviti, zavoljo tega smo se odločili doprinesiti

zadnjo žrtev.

Vedno še imamo o zalogi veliko izbiro prstanov, broš, kravatih igel, uhanov, manšetnih in prsnih gumbov, obeskov itd. itd. opremljenih s čarovito blestečimi

Tudor-skimi demanti

prej za danespa
8 Kron za **1** krono
če zmerno znižano ceno: (z opremo vred.)

TUDORSKI DIAMANTI so naprodaj pri **ANTONU KRISPERJU** v **Ljubljani, Mestni trg št. 21.**

Zunanja naročila se izvršujejo proti povzetju.

Ravnokar je izšel

Hribarjev najnovejši **„Splošni naslovník“**

uradov, društev, tvrdk in zasebnikov deželnega in stolnega mesta **LJUBLJANE** ter vojvodine Kranjske.

Ta najnovejša vsem uradom, trgovcem in zasebnikom neobh. dno potrebna knjiga obsega na 31 polah vsike oblike nad 100.000 naslovov industrijev, uradov, duhovščne, učiteljstva, obrtnikov itd. Ljubljane in cele Kranjske in je edina te vrste.

Cena 10 kron, po pošti 30 vkn. več. — Naroča se v založni knjižarni Drag. Hribarja v Ljubljani.

228 10-2

Podraženje mila.

Zveza izdelovalcev mila v „Zvezi avstrijskih industrijcev“ na Dunaju je sklenila vsled trajnega podražjenja vseh surovin iznova dvigniti ceno vseh surovin (od aprila l. l. že četrtič) in bo to podraženje topot posebno občutno zadelo „Eschweger-milo“.

O tem si usojam obvestiti svoje cenjene odjemalce ter jim obenem naznanjam, da sem se tudi jaz pridružil temu podražanju; v ostalem pa in posebej glede premembe posameznih cen opozarjam na direktna naznanila.

Ljubljana, dne 11. februarja 1907.

Pavel Seemann.

280 1-1

Slanikova pojedina

v večji obliki vršila se bode zvečer na pepelnično sredo

... .. v hotelu „UNION“

Renomirana kuhinja pod vodstvom gospe Granigg pripravlja za ta večer najbogatejši bufet vsakovrstnih

... .. morskih rib in drugih delikates.

274 1-1

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po niski ceni.

Stanovanje

obstoječe iz 2 ali 3 sob s pritklinami se odda za majski termin. — Več pove **Alozij Vodnik**, kamnosek v Ljubljani, Kolodvorske ulice. 231 3-1

Podružnica v Spljetu. :

Delniška glavnica: : : K 2.000.000. : :

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

priporoča k žrebanju dne 15. februarja 1907:

Promesse na 30% zem. kreditne srečke po K 5-50; glavni dobitek

K 90.000

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 %.

Rentni davek plača banka sama.

83 20

Podružnica v Celovcu. :

: Rezervni fond: : : : K 200.000. : : :

Cerkveni letopis.

Za ubogo Istro. V Istri pri Buzetu nahaja se slovensko-hrvaška občina Sočrga. Šteje šestnajst vasi in okoli tisoč prebivalcev. Ljudstvo je ubogo, najubožnejše v vsej Istri. Izmed 134 kmetovalcev ni enega, kateri bi mogel živeti od svojih pridelkov. Mnogi iščejo dela in zaslužka v Trstu, drugi beračijo, da se preživijo, ostali pa doma trpijo in pred časom umirajo za pomanjkanjem. Hiše so take, kakor drugod navadno hlevi. V 57 hišah ni najti ene postelje, ene mize, enega stola. V njih in istih prostorih prebivajo ljudje in živali. Šole ni. Citati in pisati zna malokdo. Nad 200 otrok je brez šolskega pouka. Tudi ni primerne prostora, da bi mogel dušni pastir za silo poučevati ukaželjno mladino.

Zupnišče je tako, da ni varno prebivati v njem. Pred tremi leti je svetna oblast prepovedala opravljati službo božjo v cerkvi, ne da bi poskrbela za popravilo iste ali za zidanje nove. Lani se je cerkev posula. Bila je najlepša in največja stavba v občini; dolga osem, široka tri in visoka dva in pol metra. Zaupaioč v božjo previdnost, začeli smo zidati novo cerkev. Posvečena je presv. Srcu Jezusovemu. Začeli smo, a dokončati ne moremo. Cerkev je brez tlaka, brez oltarjev. Ena mizica, eno razpelo, dva svetilnika, to je vsa notranja oprava. Dne 27. januarja pa nam je strašna burja odnesla skoro polovico cerkvenega krova in poškodovala vsa cerkvena okna. Poleg te nesreče imamo še 17.875 K 50 h dolga. C. kr. namestništvo nam je dovolilo pobirati miloščino. V roku enega leta nabrali smo po vsi Istri 465 kron. P. n. gg.! V imenu Jezusovemu prosimo, pomagajte nam, da dovršimo zapričeto delo v čast božjemu Srcu! Ljudstvo je ubogo, a dobro in večinoma še nepokvarjeno. Hvaležno vam bo za vsak najmanjši dar. Uljudno podpisani bo vsak prvi petek v mesecu opravilj daritev svete maše v čast presv. Srcu Jezusovemu za vse dobrotnike. — V Sočrgi, dne 17. januarja 1907. — Za stavbni odbor: A. J. Budin, duhovnik.

Letno poročilo o delovanju usmiljenih bratov avstrijske češke province prinaša opis najnovejše »Cesarja Franc Jožefa jubilejne bolnišnice« v Celovcu. Temelj so postavili novi bolnišnici leta 1898. Poslopje je dolgo 84 metrov in ima prostora za 120 postelj. Nova krakovska bolnišnica usmiljenih bratov je ena izmed najlepših galiških bolnišnic. Stala je bolnišnica 450.000 kron. Bolnišnic ima provinca 15. Oskrbovali so 2.000 oseb, ambulatorično so pa zdravili 11.854 oseb.

Najvažnejše dolžnosti katoličanov.

Nasprotniki katoličanstva na Italijanskem napenjajo sedaj vse svoje moči za 17. februarja, ko slave Giordano Bruna. Po vseh mestih nameravajo prirediti protikatoliške demonstracije, kjer bodo slavili francoski kulturni boj. V Rim pa odposljejo nasprotniki katoličanov iz vseh krajev deputacije, da se udeležijo demonstracijskega izpovedanja k spomeniku Giordano Bruna na Campu dei Fiori. Nekaj govornikov namerava slaviti zmago »luči« na Francoskem. A tudi italijanski katoličani nikakor ne drže križem rok. Društvo »Unione popolare«, razširjeno po celi Italiji, je že priredilo mnogo shodov in razširilo v 70 tisoč izvodih brošuro »Pro libertate« — za svobodo. V »Civilti cattolici« pa piše jezuit Pavišič: V vojnih časih sta nevarni dve stvari: 1. trdno vstrajati zaradi komodnosti v miru, 2. misliti, da premagamo sovražnika s topim orožjem in z zastarelo taktiko. Po vseh deželah žive katoličani v teh dveh napačnih mislih. Osebito v Italiji se drži še devet desetih prebivalstva pradednih navad, po katerih obstoji vse versko življenje v božji službi. Kadar se je šlo za obrambo vere, takrat so mislili katoličani, da store dovolj, ako se udeležijo ob protiverskih demonstracijah spravnih daritev v cerkvah. Za bogocastje, za dela krščanske ljubezni so odprta vsa srca in denarnice. A če se govori o krščanskih stremiljenih na polju znanosti, književnosti, postavodaje, gledališč in časopisja in se zahtevalo podpore, jih izmed desetih noče o tem vedeti devet ničesar. Na gluha ušesa pa naletimo, ako se gre za pospeševanje krščanskih časopisov, društev in delavskih strokovnih društev.

Slovensko gledališče

Bil je sijajen pojav v dobi naše napredujoče dramske umetnosti! — Illustre illud tempus . . . Štirinogata žival, ki lovi miši in podgane s primernim priimkom — naslov komediji: »Maček Spaček«. — Kateri zli duh je navdihnil intendantco slovenskega gledališča, da je spravila na oder to spako. Povod bi bil le eden: — kajti zabavna ni ta »komedija« niti najmanjše: hotelo se je morda persifilirati naše občinske predstojnike, a tako neumni kot se nam kažejo v tej igri iz Nemškega — naši še davno niso in ne bodo. Če je bil to povod — potem ad acta! — Najboljši dokaz, da je igra brez vsake zabavnosti — je pač ta, da ni bilo mogoče izvabiti onega presrečnega smeha, ki rahlija žlecode našemu p. n. gledališkemu občinstvu ob najresnejših in najefektniših dramskih prizorih.

Tu pa je bil publikum popolnoma pasiven in vzlet do predstavo le z aplavzom parternih stojišč na znanje. To so občutili tudi igralci sami in hoteli pokriti, kar se pokrili da, šli so v ekstazo ter poizkušali — vsaj nekateri — z grli povisati slavo večera ter konkurirati s svojimi organi. Nočemo nikomur nič očitati, kaj pa je na-

posled hotel. Škoda je le časa in truda, ki bi se dal boljše porabiti. Režiji seveda ne moremo ničesar očitati in tudi posameznim interpretom raznih vlog moramo izreči pohvalo. — Tako je kreiral g. Boleška prav karakterističen tip, igral svojo — še precej hvaležno vlogo — z resnično igraliskim temperamentom. Tako tudi naš Verovšek, ki je občinskega slugo vrlo dobro karakteriziral. — Izborna n. pr. je bila gdčna Noskova, tudi Ronovska (kot sluga Ermischerja žena). — Danilo pogodil je strugar-skega mojstra Schönherria do pike. — To naj zadošča. Edino pametno je bilo še, da se ta nemška cvetka ni presadila (— mislimo namreč, lokalizirala —) na naša rodna tla, kjer je zemlja naša prekremita, da bi dajala organskih moči za žitje taki zeli.

Književnost in umetnost.

* »Modra Koprena«. Roman iz pariškega života, napisal Fr. du Boisgobey. Izšla je hrvaški v zalogi Fr. Zupana (St. Kugli) v Zagrebu, cena 1 K 20 h. Knjiga je zanimiva in nam opisuje pariško življenje.

* Prijateljce ceter opozarjamo na izvanredno nadarjenega češkega skladatelja Josipa Formáneka, katerega skladbe vzbujajo splošno pozornost. Že slavni Smetana ocenil je jako laskavo njegove prve skladbe v češkem glasbenem listu: »Hudebni listy« l. 1871, št. 28. Formánek je namreč prvi, ki je prišel na idejo in ob jednem tudi dokazal, da je mogoče igrati na enih citrah večglasno (polifonično). Polifonija pa je vrhunec glasbene umetnosti. Kdor se zanima za polifonično igranje na citrah, najde potrebno navodilo v skladateljovem: »Návod ku polyfonní hře na citeru«, ki obsega dva dela. V teoretičnem delu (pisanem v češkem in nemškem jeziku) nam razlaga skladatelj o legi in prstokladu leve roke in različnih, nanovo vpeljanih znakov, praktični del pa obsega 21 metodnih vaj in dve krasni polifonni skladbi: Hovor láski (Valse-Intermezzo) v prosti obliki in prvi stavek sonate v F-duru. Oba dela staneta 4 krone. Skladbe je dobiti pri skladatelju: Jos. Formánek, Strakonice na Češkem.

Zbirka zdravniških izkušenj.

Sadje kot zdravilo. Občudovanja vredno skoraj je, kako dobro upliva na zdravje človeka zrelo sadje. Vinske jagode, posebno od črnega grozdja so jako oživljajoče in čiste kri. Dalje breskve, pa ne preveč zrele, se priporočajo uživati v jutru na tešč žlecode. Istotako se pri slabem žlecodec svetuje v jutru na prazen žlecodec po ena pomeranča. Kuhana jabolka so posebno za male otroke kaj zdrava hrana. Sok iz rajskih jabolk je izborno sredstvo proti boleznim jeter in v črevih. Sok iz citrone, primešan gorki kavi, je zdravilo proti glavobolu. Sok iz robide (Brombeerstrauch) skuhan s sladkorjem, je najboljšo zdravilo proti nadušljivem kašlju.

Kurje oko na nogi, kako je ozdraviti? Kdor se ni skušil te nadloge, ne ve, kako težavna je. Radi tega se priporoča mnogo zdravil in mazil zoper to bolezen. Mi pa omenimo tukaj prav priprosto sredstvo, katero se je že v mnogih slučajih prav uspešno izkazalo. Olupljena čebula se dene v stekleno posodo, polje z močnim kisom, zatakne s čvrstim zamaškom ter od časa do časa čvrsto potrese. Čez kakih 24 ur se mazilo že more rabiti. S tekočino se kurje oko namaže, nato pa s persom čebule pokrije in obveže, kar se navadno zgodi na noč. To se ponavlja toliko časa, dokler se kurje oko ne posuši in olupi.

Rane od preležanja, kako ozdraviti? Te bolečine polajšajo se najbolje, ako prenesemo bolnika v novo, zrahljano in prezračeno posteljo, kjer mora biti vrhni prt čvrsto napet, da nima nobenega roba ali obrunka. To se mora seveda po potrebi pogosto ponavljati. Ako se ni bati prehlada, velja obenem rano s hladno vodo omiti, pa seveda kmalo spet z gorko oedejo zagrniti. Kot mazilo se priporoča skuhati v majhnem novem loncu nekaj jedrc od jabolk ali hrušek, to pa kuhati tako dolgo, da postane tekočina sliznata. Ko se ta shladi, se z njo namažejo rane, katere polajšane, bodo se tem hitreje zacelile.

Bolezen zob vsled revmatizma. Proti tej boleti se je dobro obneslo sledeče sredstvo. Segreje se sol, dene v majhen žakeljček in ta priveže na bolno mesto. Ko se sol shladi — v kacin 10 minutah — treba takšen obkladek ponoviti. To je treba ponavljati, dokler bolezen ne odjenja.

Protiv glavobolu. Za to bolezen se svetuje limonada, katere se napravi v sladkorni vodi, pa se ji primeša nekaj kristalizovane kislinc od citrone.

Rana na nogi od žeblija. Zgodi se lahko, da človek z boso ного stopi na žebelji, od česar izvira več ali manj huda in boleča rana. To je treba hitro zdraviti. Najprej treba rano lepo izmisti s čisto vodo, kateri smo utegnili pridejati nekoliko karbolne vode. Nato se zavije noga v nogavico ali rjuhlo, v katero smo dejali lanenega semena. To se ponavlja tako dolgo, dokler se vnetje ali bolečina rane ne potolaži. Paziti pač je treba, da od rane ne pride nesnaga od gnója ali prsti, kar vnetje jako draži in razširja.

Protiv potanju po noči. Proti temu svetuje se zavživati čaj od žajbelja, kateri se pije gorak pred spanjem. Seveda se mora ob enem vzeti za večerjo le lahka jed, to pa še nekaj ur pred spanjem.

Mrčes vlezal v uho. Zgodi se lahko, zlasti v poletnem času, da pride človeku po noči v uho raznovrsten mrčes. To je na videz malenkost, katera pa ima lahko hude posledice. Ako s prstom ali s čim drugim vrtamo v uho, leze

mrčes še dalje in povzroča še večji nemir in boleost. Vrh tega pa si človek z vrtanjem več ali manj rani uho, kar se potem časih dolgo ne zaceli. Svetovati v tej reči je, da naj se bolnik vleže na stran in v uho naj se mu vlije navadno laško olje. Navadno prilze mrčes (bolha, mravljja, kobilica, i. dr.) na vrh, ali pa je vsaj usmrten, da ima potem mir. — Ako ni pri roki olja, velja za silo tudi primerno goraka voda.

Pijača za bolnike, ki imajo vročico. Olu-pimo 2—3 jabolka rajnete, razrežimo na kosce in kuhajmo jih v tričetrt litru vode, kateri smo dodali soka od citrone in nato precedili skozi cedilo. K temu se pridene nekoliko sladkorja in to v primernej gorkoti se daje bolniku. To pijačo mora bolnik zavživati po malem in raje večkrat, da mu v nevarni boleznih ne škoduje.

Izseljenci.

Kako se godi našim ljudem v Braziliji, nam pove tole pismo, ki ga piše brat, oženjen mož s štirimi otroci, iz Brazilije svoji sestri v Ljubljano.

Draga moja sestra! V začetku mojega pisma Te vsi skupaj prav lepo pozdravimo, moja žena in moji otroci, in mi vsi pademo pred Tvoje noge za rešenje tega trpljenja v Braziliji. — Ko bi ti videla, draga sestra, mojo revščino, s solzami bi se umivala, kakor se jaz in moja družina. Povem Ti, kako so nas ukanili in še tisoč in tisoč drugih ubogih družin, ki tukaj zdaj ječe brez pomoči.

Obljube agentov.

Braziljska deželna vlada nam je pisala, kako nam bodo dali zaslužiti: obljubili so nam po 30 oralov zemlišča za obdelovati, in dokler ne bomo imeli na svojem gruntu živeža, nam bodo dajali vsega, kar potrebujemo za življenje; tudi kar bi si vsejali na naše njive nam bodo preskrbeli, in potem, kar bomo potrebovali za naše hiše sezidati, nam bodo pomagali. — In so nam obljubili živine, kolikor je kdo hoče in svinj in kuretine in potem vse orodje, kar se potrebuje pri hiši. — Tudi (rajo) vožnjo po železnici in po morju zastoj so nam obljubovali, da le pridemo obdelovat to rodovito zemljo, kjer vse raste, kakor v Evropi.

Kaj zahtevajo agenti od izseljencev?

Najpreje smo jim morali poslati krstne liste od vse naše družine in tudi poročni list. Ko so že imeli v rokah vse naše dokumente, smo jim že morali poslati denar za vožnjo po morju; pa so nam pisali, da ko pridemo v Brazilijo, bodo nam denar zopet povrnil; pisali so nam tudi, da ko prejemo denar, nam pošljejo (šikarto) vožnji list na ladji. — Poslal sem denar za vožnjo po morju. — Potem so nam pisali dan odhoda in so nam naročili, da naj tudi za železnico vožnje liste sami kupimo, potem dobite vse povrnjeno.

Peljali smo se skozi italijansko in francosko deželo v Marsciile, tam so nas že čakali gospodarji ladje.

Kako se godi izseljencem v rokah agentov?

Komaj smo tie prišli, so nas kar gnali, kakor se žene živina na sejem na prodaj, tam so nas pustili čakati na cesti pol dne pred ladjo, ko ni smel nihče več nikamor, vse je bilo zastraženo. Popoldan so nas gnali na ladjo in se nam smejali, mi pa smo bridko jokali že prve dni. — Jestu so nam dajali toliko, da nismo gladu poginili; ko so nam jedi razdelili, so, kar je ostalo rajše v morje vrgli. Dragi sestra, tako sem se vozil s svojo družino mesec dni. Žena in otroci so bili vedno bolni na ladji. Marsikateri drugi družini so pomrli otroci, ali oče ali mati. Žalostno, žalostno je bilo gledati te nesreče.

V Braziliji.

Draga moja sestra! Prišel je dan, ko smo stopili na suho zemljo — še napol živi, slabotni in revni v Santosu. Od Santosu smo se vozili še pol dneva do St. Paula. Tam so nas gnali v lušo, ki ima prostora za več kot tisoč ljudi; okoli te hiše je visok zid, da nihče uiti ne more, zraven tega je še vse zastraženo. Tukaj se nahaja veliko ljudi od vseh krajev; največ je Spanjolv in Italijanov. Hrvatov, Avstrijcev je najmanj.

Lakota. Tukaj so nas zopet stradali, ali denarja, ki smo ga plačali za vožnjo po suhem in po morju, nam niso vrnili, kakor so preje obljubovali. Tako sem bil brez krajcarja s svojo družino. Zdjaj so nas imeli v krepiljih in so delali z nami kar so hoteli. Jestu so nam dajali toliko, da so nas pri življenju ohranili; morali smo jim vse potrpeti, da so delali z nami kar so hoteli.

Novi agenti, nove laži. Prišli so agenti iz braziljske dežele in so nam zopet obetali dobro službo pri grofih. Tisto je bilo namreč vse laž, kar so nam preje pisali, da nam bodo dali zemlje. Morali smo iti k grofom služiti.

Sužnost. Samo za živež smo morali grofu delati mi štirje: jaz in žena in moja dva večja sina; dva mlaša sem pa pustil v svojem ubogem stanovanju, kjer ni okna ne poda, le prsnica (?) in sprhljena vrata. Zjutraj so prišli grofovi sluge in so nas gnali na delo v plantaze; svoja dva mlaša otročička sem moral jokajoča pustiti, samo malo hrane sem jima pustil in se podal z družino v božjem imenu na delo.

Stali so nam vedno za hrptom in nas pri-ganjali k delu, kakor se sužnjikom godi.

Zvečer, ko se je stemnilo, so nas pustili domov v naše barake, ki so slabše, ko pri nas v Evropi hlevi. Zadovoljen sem sedel na tleh

s svojo družino, kjer so se nam včasih tudi kače pridružile. Oh, strašno je bilo to življenje za nas.

Moj najmlajši otrok, z imenom Adolf, je zbolel od strahu in nesnage in tudi, ker mu nisem mogel takega živeža dajati, da bi ga pri zdravju ohranil; mi je tudi umrl. Oh, srce me je od žalosti bolelo, ko sem gledal: moj otrok — na golih tleh — mrtev.

Naznanil sem grofu; prišel je služabnik in mi odpeljal otroka, sam ne vem kam; vtaknil ga je v grdo kišto, sedel na konja in odjahal proč. Ostali so mi še trije fanti in žena.

Na potu. Nekaj mesecev pozneje sem se podal na pot s svojo družino iskati si boljše službe. Potovali smo 14 dni, spali smo pod milim nebom, večidel v hosti, kjer so bile strašne noči.

Naznanim Ti, da smo dobili v noge neke živalice, da smo jih morali z nožem vun izrezati; to delo smo imeli vsak večer. Ubogi otročiči so kričali od samih muk, ko smo jim živalice vun rezali so bile bolečine, in tako je imel vsak otrok, žena in jaz na nogah boleče rane, da so se nam pri vsaki stopinji solze udirale. Tako sem objokan z žalostnim srcem potoval s svojo družino.

Napravil sem ogenj vsak večer in smo sedli okoli ognja in smo použili, ako smo imeli kaj, ako pa ne, smo pa kar zaspali, kot bi nas bili angelci zazibali.

Bile so to strašne noči, da nisem zatisnil očesa zavoljo divje zverine; jaz in moja žena sva čuvala celo noč. Solze so se nama udirale po licih, ko sva gledala na svoje otročie, kako sladko spijo na goli, trdi zemlji, kakor bi jih angelci zibali.

Naš zajutrak je bil v božjih rokah. Mirnega srca smo se podali zjutraj zopet na pot; tam med potjo smo včas sedli in počivali. Prišli smo tudi do kakih ljudi, da smo dobili kaj malega jesti. Ne morem Ti vsega popisati, draga moja sestra, ker mi trga srce.

Zapeljal sem svojo družino v Emigrant, kjer so vsi popotniki, za nekaj časa pa ostanejo le žene in otroci, toliko, da so pod streho; jesti pa dobijo toliko, da gladu ne pomrjo.

Išče službe. Dragi moja sestra! Zdjaj sem na potu in tovariš moj je usmiljen Jezus, ž njim hočem popotovati, kamor me On pelje, tam je sreča moja. Ljuba Mati božja Marija pa in sv. Jožef naj varujeta mojo družino, dokler ne pride človek, ki bo rešil nas iz te nesreče Brazilije. Dragi moja sestra, je že en mesec dni, kar sem zapustil svojo družino v St. Paulu v Emigranti in je nisem več videl; hodim čez hribe in doline in iščem dobrega zaslužka.

Oh, dragi moja sestra! Padem pred Tvoje noge in te prosim s povzdignjenimi rokami: Pomagaj mi! Pomagaj mi! Ako se že ne usmiliš svojega zavrnjenega brata, usmili se vsaj mojih ljubih otročičev, ki vzdihujejo po odrešenju. Ljuba sestra, prosim Te še enkrat, potolaži moje srce. Ako Ti je mogoče rešiti mene in mojo družino, Tvoje plačilo bo pri Bgu, jaz Ti ne morem nikdar povrnti. Molim in prosim Boga vsak dan, da bi uslišal mojo prošnjo.

Sklenem moje slabo pisanje in se Ti še enkrat vklonim in prosim: Pomagaj mi!

Tvoj brat N. N.

Iz slovanskega sveta.

sl Obstrukcija v hrvaškem saboru poneha.

»Ogrski biro« poroča iz Zagreba: Kompromis, s katerim naj bi prenehala obstrukcija v saboru, je bil vsled neprestanega prizadevanja bana grofa Pejačevića in sekijskega načelnika Nikoliča, sklenjen in se objavi na prihodnji seji sabora. Kakor znano, je bila obstrukcija utemeljena s tem, da se nahaja v adresi tudi izraz »srbski narod«, kar da je s stališča ednotnosti hrvaškega naroda nedopustno. Priponitni je pa treba, da beseda »narod«, ki se jo je uporabilo za Srbe, ne pomenja le naroda, ampak tudi ljudstvo in ljudsko plemo. V točki 3 se bo mesto hrvaški in srbski narod, odslej glasilo: Skupno prebivalstvo Hrvatije in Srbi. V točki 11 adrese se beseda »srbski« prečrta ter se govori le o prebivalstvu Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Kompromis se, kakor se je nadejati, izvede v prihodnjih dneh. Nujni predlogi bodo umaknjeni in proračun bo rešen.

sl Lakota na Ruskem. Iz gubernij, ki v njih vlada lakota, prihajajo grozna poročila. Kazanski rešilni odbor poroča vladi v Peterburg: V mnogih krajih prebivalci žive že dalj časa le od »golodnega hleba«. Legar in druge boleznih se širijo z neverjetno hitrostjo. So celo slučaji, da prebivalci prodajajo svoje hčere v hiše nesramnosti v Baku. — Saratovskij odbor poroča, da selaki krmijo živino s suhim listjem. Po vaseh se vlačijo lačni volkovi in iščejo živeža. — Samarski odbor piše: V vaseh vlada največja in neverjetna revščina. Prebivalci so že vse prodali in snedli. Deseti del ljudij je bolnih vsled legarja.

sl Question Tchèque. (Češko vprašanje.) Pod tem naslovom razpravlja v francoski reviji »Monde moderne« o češkem vprašanju E. Gay, ki je bil že večkrat na Češkem in češke razmere proučeval. Pisatelj pravi, da češko vprašanje je vprašanje evropsko in mednarodno.

sl Sprodnjeavstrijski Čehi se že pripravljajo za volitve v državni zbor, da bi odstranili krivico, ki se jim je zgodila z novim volivnim redom, ker jim ne dovoljuje imeti v zbornici svojih zastopnikov. Te dni so priredili na Dunaju dva shoda, na katerih so sklenili postaviti na Dunaju svoje narodne kandidate.

sl Bolgarska univerza. Pred narodnim sobranjem v Sofiji so prečitali novi zakon o bolgarski visoki šoli. Najvažnejše točke so: Mi-

g Perotniska kuga se je pojavila v Ogrski posebno v bližnji okolici Budimpešte. Zanešana je bila iz balkanskih držav. Ta doslej na Ogrskem nepoznana kuga ugonobila je vso perutnino, kokoši, golobe, gosi, race itd. Radi tega je tudi poskočila cena perutnine in jače do nepričakovane višine.

g Za vodo neprodinro plahto dobiš, če namažeš s čopičem navadno platno na obeh straneh z lanenim olem in ga potem osem dni razobesiš v senci, da se posuši. Potem je namazati platno v drugič in sušiti 14 dni. Taka plaheta traja lahko tudi 10 let. Stroški za olje znašajo okoli 10 stot, za en štiriški meter.

g Ekonomsko stanje v Bolgarii. Pri proračunski debati v Bolgarii je podal finančni minister Pajakov več zanimivih podatkov o ekonomskem stanju Bolgarije. Bolgarska obsega 9.600.000 hektarjev zemlje. Od tega je mogoče obdelovati 4 in pol do 5 milijonov hektarjev. Zdej obdelujejo tri milijone zemlje in pridelek znaša 40 milijonov dinarjev. Leto za leto je obdelane več zemlje in kadar bodo obdelovali vso, bodo znašali dohodki 675 milijonov dinarjev na leto. Za šume, za rudnike in železnice se trudi Bolgarija kolikor najbolj mogoče. Tudi trgovina zelo raste, kar dokazuje število trgovcev, ki je naraslo v zadnjem času na 55.464. Da se trgovina še pojači, mislijo graditi več novih železnic. Tudi denarne zadeve so v Bolgarii zelo ugodne in vse kaže, kako dežela napreduje in bogati.

g Razstava se bo vršila letos od meseca junija do septembra v Olomucu. Razstavljene bodo vse mednarodne najnovejše iznajdbe. Namen razstave je pokazati napredek v industriji, obrtni in poljedelski stroki.

Krščansko-socialni poslanec Schneider o obrtni reformi. O obrtni reformi je govoril kršč.-soc. poslanec Schneider na shodu: Veliko truda je stalo, da so ustanovili takozvani stalni obrtni odsek. Kdor je sledil odsekovim razpravam, je dobil vtis, da so imeli obrtniški zastopniki trudapolno delo. V odseku so bili namreč zastopniki, ki niso bili enakih misli. V odseku so bili veleposesniki, zastopniki trg. zbornic, socialni demokrati, torej jako mešana družba. Vlada je predložila tej mešani družbi predlogo, ki se je ozirala na več želja obrtnikov, a tudi nekaj določil, s katerimi obrtniki ne morejo soglašati. Osebito § 37 obsega določilo, ki poslabšuje stališče obrtnikov. V § 1 so pa izpolnjene bistvene zahteve obrtnikov. Nadalje je znatno povečan seznam rokodelstev; § 13 se ozira tudi na vsposobljenost izpričevalca za trgovino. § 38 obsega določilo glede na jemanje mere za obleke in obuvalo. Nadalje so določila glede na mojstrsko izkušnjo, rekuzno pravico obrtnih za drug itd. Ko se je pa videlo, da postane obrtna reforma postava, so zbesneli judovski tvorničarji in pa konfekarji. Sklicavali so shode, nadlegovali ministre in storili vse, kar so le mogli, da preprečijo vsaj § 38, ki bi onemogočil konfekarjem jemanje mere in pa popravila. Boj je bil težaven, kakor tudi pri § 37, po katerem naj bi imel obrtnik pravico, da vporablja za popolno izdelovanje blaga tudi delavce drugih strok. Ta paragraf so izrabljali posebno pivovarstvi, čokoladni in drugi tvorničarji, tako, da so uničili cele prej evetočne samostojne obrti. Kršč.-soc. so nastopili proti takemu izrabljanju. Zadruga so izvojevale brezštevilo tožba, a le za posamezne slučaje. Oblasti namreč niso imele nikdar dovolj poguma, da bi izdale odlok, po katerem bi se načeloma uporabljali dotični odloki. Zbornica je črtala dotični paragraf, našel se je pa dvorni svetnik Exner, katerega mati je judinja, da strmoglavil, kar so sklenili s trudom vlada, zbornica in stalni obrtni odsek. Izjavili smo, da če je imela vlada vpliva dovolj, da je gosposka zbornica sprejela volilno presodno, daj ji je nasprotovala, mora imeti tudi toliko vpliva, da strmoglavil določila, ki jih je spravil v postavo Exner. Izjavili smo tudi, da če tega vlada ne stori, in če bo hotel na Dunaju kandidirati kak član vlade, mi bomo najodločneje nasprotovali. Tudi je naša stranka odločno označila svoje stališče in takoj je izginila cela vrsta najhujših določil, žalilob pa ne vse, ker mi imamo dovolj moči, da vse izvedemo. Končno je pozival zborovalce, naj obrtniki pri državnozbornih vol. krepko nastopijo le za take kandidate, ki se obvežejo s častno besedo, da hočejo pošteno zastopati zahteve obrtnega stanu.

Slavnemu p. n. obžinst. u si usojam najljudneje naznaniti, da sem se preselil iz Dolenjske ceste št. 7 na Sv. Petra nasip šte. 53 ter bom v bodoče tam izurševal svojo obrt.

Uljudno se priporočam
Gregor Jenko,
čevljarški mojster.

269 2 2

Lepo stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in pritliklinami, ter z lastnim vrtom odda se zaradi odpo-tovanja takoj. — Tudi se proda še popolno nova fina hišna oprava.

Tržaška cesta št. 47, I. nadstr.

noč). Loreto (en dan in eno noč), in Asisi (pol dne), šest dni se mude v Rimu. Vožni listki so veljavni 45 dni. Cene z oskrbo za I. razred 430 K, II. razred 286 K, III. razred 210 K. Udeleženci III. razreda se vozijo v Italiji v II. razredu, da se obvarujejo osobito pri povratku mnogih situacij. Prijave za romarje se sprejemajo do 19. marca. Natančni načrti in pojasnila se dobé pod naslovom: Rompilger-Komite: Wien, I., Singerstrasse No. 18. Pravočasna prijava je neobhodno potrebna. Udeleženci, ki žele poleteti v Neapolj, Valle di Pompeji itd. lahko to naznanijo šele v Rimu. Vsi stroški za štiridnevni izlet z vožnjo v II. razredu znašajo 70 lir.

Kokoš neke gospe Dražil v Gradcu je znesla jajce, ki tehtta 112 gramov.

Japonska cesarica. Ni ravno znano, da je japonska cesarica mnogo pripomogla k napredku Japonske. Osemnaest let je bila stara, ko je postala japonska cesarica. Jako hitro se je oprijela modernih idej. Stavila si je nalogo, da uvede v vzgoji deklice duha nove dobe. Pet deklic je odposlala na lastne stroške v Zedinjene države, da se moderno vzgoje. Nato so ustanovili po cesaricinem posredovanju l. 1874 prvo višjo dekliško šolo. Japonci so premagali svoje predsodek in so pričeli vzgajati svoje hčere na evropski način. Cesarica sama je delala na moderno vzgojo Japonk, a tako, da ni trpela škode japonska stara tradicija. Poleg vzgoje Japonk je pa posvetila japonska cesarica tudi vso svojo pozornost dobroteljski in pa podpori rezevežev. Po njej so ustanovili na Japonskem tudi »Rdeči križ«. Ob zadnji kitajsko-japonski vojski je sama skrbel za evropske ranjence.

Računski zaključek avstrijskih zavarovalnic glede na nezege l. 1905. Dohodkov so imele navedene zavarovalnice l. 1905 kron 54.697.378, skupnih stroškov pa K 59.680.826 kron, primanjlo je toraj 4.983.448 kron. Plačali so zavodi 18.919.000 kron rent, 50.000 K pogrebnih stroškov, 2.947.000 kron vdovam, otrokom in ascendentom ponesrečencev in 592.000 kron odpravnin. Upravni stroški so znašali ogromno vsoto 3.517.365 kron, t. j. 15:6% odškodnin. Izmed vseh osmih zavodov je manjkalo sedmim zavodom vsega skupaj 60.460.923 kron, čežansko je toraj 7 zavarovalnic v konkuru, kar dokazuje, kako nujno potrebna da je prenova zavarovalnic.

Posebno svatovsko potovanje. V čeških Kršnih gorah je zametel sneg neko gorsko vas. Neki novoporočni parček ni mogel vsled sneženega zameta skozi vrata, ne skozi okna na svoj dom in je poskusil zato svoje svatbeno potovanje skozi dimnik. Stvar se je obnesla in posrečila.

Fotografiranje na daljavo je izumel profesor Korn iz Monakovega. Pred tednom je kazal svojo iznajdbo v slavnosti dvorani pariškega lista »L' Illustration«. Navzoči so bili razni dostojanstveniki. V dvorani sta bila postavljena vsprejemni in oddajni stroji. Žica od enega do drugega stroja je peljala iz Pariza v Lion in od tam nazaj. To je daljavo od 1024 km. Poskusili so s fotografijo Fallièresa in poskus se je dobro in na splošno zadovoljnost obnesel.

Salmških listin, katerih je v prometu še v vrednosti 90.000.000 kron, namerava vlada odkupiti v vrednosti 30.000.000 kron.

Pretep med diplomati. Na čast svojemu ameriškiemu tovarišu, ki je odpotoval iz Rima, so rimski diplomati priredili slavnostno odhodnico. Na veselici so se pa pričele ženske prepirati in končno pretepati. Nekega španskega diplomata je udaril nekdo s steklenico po glavi, tako da je moral na kliniko profesorja Manzoniija. Škandal je izredno velik.

Ura dočaka, seveda če je dobra, lahko do 50 let. Premakne se vsako uro 18.000-krat, 432.000krat na dan in 157.680.000krat na leto. V 50 letih udarilo torej urine žile 7.884-milijonkrat in ni izključeno, da še ni za v penziji.

Deset tisoč let stare ribe. Ko so kopali na zapadu Zedinjenih držav ameriških neki predor, so zadeli na večjo plast soli. Sredi nje so našli ribe, ki so bile take, kakor bi jih bili baš vzeli iz ledenice. Učenjaki so dognali, da se je nahajalo tam pred kakimi 10.000 leti jezero. RIBE so slične našim ščukam. Na solcu se takoj strdijo in postanejo kakor les.

Zviti londonski krojači so sklenili prisiliti svoje odjemalce, da se bodo strožje ravnali po modi. V svojem posebnem organu so objavili, da bo odslej dalje za vsako sezono nova fazona in tudi drugačna barva v modi. Tovarnarje sukna pa so naprosili, da bi v vsako blago vdělali letnico, kdaj je bilo napravljeno. Zdej bo torej na vse načine vidno, kako stare obleke kdo nosi. Kdor pa bo hotel biti modern, bo moral kupovati vsako sezono nove oprave.

Japonci v Ameriki. Japonci se v Ameriko bolj in bolj izseljujejo. Dandanes jih je že tam do 65.000. V samem San Francisku jih je 25.000. Vsako leto se jih naseli 8000. Večina so delavci. Kot črevliarji so že skoro popolnoma izpodrinili belo pleme. Med kalifornskimi milijonarji je 30 Japoncev. Ameriški Japonci imajo svoje lastne zdravnike, lekarje, odvjetnike in razne liste.

Smrt v poročni noči. Iz Gnezna poročajo: Novoporočena Bassa so našli po poročni noči zadušena v postelji. Zadušil in je plin, ki se je razvil iz peči.

Banda zločincev aretovana. »Matin« poroča, da je policija zasledila bando zločincev, sestoječo iz nad sto oseb, ki so v severnih departementih že dve leti zakrivali številna zločinstva, med temi tudi mnogo umorov. Voditelja bande, brata Abel in Avgust Poulet v Bethun ter 43 njihovih tovarišev so baje že aretovani.

Strasen umor dvanaestletne deklice v Parizu. Zaprl si v Parizu delavca Solleilanta,

ker so sumili, da je umoril dvanaestletno Marto Erbelingovo. Osumljenec je začelkoma tajil, a neka ženska, ki stanuje nasproti Solleilantovemu stanovanju, je izpovedala, da je opazila dotičnega dne Solleilanta pri oknu z neko mlado deklico. Delavec je nato izpovedal, da je hotel deklico zlorabiti, a je kričala in ni hotela molčati. Nato jo je prijel za vrat in toliko časa daval, da jo je umoril. Nato je zavil mrtvo truplo v zavoj in se odpeljal v železniško skladišče, kjer hranijo sveže meso. Sodniška komisija se je podala takoj v skladišče, kjer so vzeli zavoj in ga odprli. Ko je zagledal morilec mrliča, se je hudo prestrašil. Uradnik, ki je prevzel zavoj, je izjavil, da ni opazil ničesar posebnega, ko je prevzel zavoj. Samo mali njegov pišček se zadnje dni ni odstranil od zavoja in je glasno lajal.

Železničarska zavarovalnica glede na nezege l. 1905. Zavarovanih je imelo 37 avstrijskih železniških podjetij 251.219 uslužbencev in 7177 uslužbenk, ki so delali 35.734.894 dni. Vsem svojim uslužbencem so plačale železniške družbe 287.010.606 kron. Nezgoda se je pripetila 3987. Izmed ponesrečencev jih je umrlo 195, 3792 jih je pa ostalo nesposobnih za delo. Ubiti ponesrečenci so zapustili 157 vdov, 305 otrok pod 15 leti in pa 6 ascendentov.

Izseljevanje v Ameriko. Leta 1906 se je izselilo vsega skupaj iz Evrope v Ameriko 1.149.551 oseb. Iz Trsta se jih je odpeljalo 30.606 in iz Reke 54.315. Slovencev je prišlo v preteklem letu v Ameriko 1912.

Rokovice iz žabje kože. Sedaj so pričeli izdelovati rokovice za gospe iz žabje kože. Pravijo, da je ta koža mnogo trdnjša, nego katera druga, toda ne izdelava je mnogo dražja.

Potres o čutili po osrednji Nemčiji 30. m. m. V Strassburgu so čutili šest močnih sunkov. Več hiš se je znižalo.

Devetletni samoumorilec. V Ustu ob Labi se je obesil devetletni deček Stuns. Bal se je kazni, ker je izmaknil svojemu očmu malo denarno vsoto.

Prenaredbe v avstrijski poslaniški zbornici. Tam, kjer so gospodarili zastopniki kurij, državni poslanci, so pričeli gospodariti že dne 29. januarja mizarji. Gre se namreč za to, da prirede zborovalno dvorano za pomnoženo poslaniško zbornico. Dela vodi hišni oskrbnik državnozborni cesarski svetnik Erhart. Ni bilo lahko izračunati, kje dobiti prostora za malone sto novih poslancev, ker so v načrtu parlamentnega poslopja računali le s prostorom za 300 poslancev, a zdaj bo število malone še enkrat večje. Zdej je šest sedežnih oddelkov v obliki pahljače. Vsak oddelek dobi zdej novih 15 sedežev, tako da se ob koncu napravi še en sedež in sprejaj ena nova vrsta. V vsakem oddelku bo po novem 86 sedežev, tako da bo imelo sedeže vseh 516 poslancev. Prazen prostor med ministrskimi sedeži in odrom za predsednika izgine. Poročevalci dobe prostor poleg predsednika. Ministrske sedeže umaknejo nazaj, tako da se dobi pred njimi prazen prostor.

Boj proti trustom. Američani se bore proti trustu »Standard Oil«, kateremu načeljuje znani milijonar Rockefeller. Dozdaj so bili poskusi brez pomena, v bodoče pa so sklenili poslužiti se drugih sredstev. Sodišča so namreč sklenila, da vzprejmo nad 938 pritožb, ki so vložene zoper omenjeni trust. Vsi trustovi člani so okrivljeni raznih prestopkov zoper zakon proti trustom. Denarne kazni bi znašale postavno nad 48 milijonov mark, a zapori od 192 do 939 let. Samo če bi bil Rockefeller spoznan v vseh pritožbah zoper njega krivim, bi dobil 164 let zapora. Obravnave se prično proti koncu februarja. Kako dolgo bodo trajale, je negotovo. Lahko jih zagovorniki silno zavlečejo.

Maščevanje zapiščenega ljubimca. Meščanski sin Pachero v Parizu je zapravlil vse svoje premoženje v družbi s plesalko La Tanagra. Ko mu je pa zmanjkalo popolnoma drobiža, si je plesalka izbrala drugega prijatelja, katerega družbi jo je presentil Pachero, kar ga je tako razkačilo, da je pograbil britev in jo rnil na čelu in na nosu tako, da tvori rana križ in ostanje plesalka zaznamovana celo svoje življenje.

Lisica v zibel. Na lovni beaufordskega vojvode so zapodili osi lisico v neko letovišče. Preplašena zvitorepka je bežala v sobo, kjer se nahajala mati z otrokom, skočila v otrokovo zibel in se zarila v blazine. Prestrašena mati je dvignila iz zibel otroka in nemalo je bila v strahu, ko je pridrlo v sobo nenadoma 18 psov, obskakovalo zibel in vanjo lajalo.

Država, v kateri vladajo delavci. Danska je danes ena najbogatejših in najsrečnejših držav v Evropi. Tamkaj se vsak delavec najprej uči čitati, pisati in računati potem se pa uči poljedelstva na strokovnih šolah, potem pa gospodariti in dela na svojem lastnem posestvu. Poljedelskih šol je mnogo, ki so dobro urejene in oskrbljene. Vsako leto prihaja iz teh šol 3000 izučenih delavcev — gospodarjev. Najpljuvneje osebe v državi so ravno ti gospodarji. Isti imajo v zbornici vedno večino.

30 dni je nosil svoje ponarejeno zobovje v želodcu nek 38letni mož na Dunaju. Ko je namreč spal, je požrl narečene zobe. Spočetka je samo težko dihal, a to je kmalu prešlo. Pozneje pa ni mogel vživati ničesar drugega kot tekočo hrano. Na dunajski kliniki mu je vzel zdej po 30 dnevih dr. Chiari iz požiralnika zobovje. Mož je zdrav.

Mesar v nemškem državnem zboru. V nemški državni zbor je izvoljen kot poslanec tudi neki mesar. Piše se Kobelt, doma je iz Devina in pravi, da je zelo izobražen.

minister prosvete sprejema s knezovim potrdilom profesorje po zaslišanju akademiskega sveta in tudi brez tega. Tudi odpusča jih na isti način. Dijake, ki so krivi prestopkov zunaj visoke šole, lahko kaznuje sam minister. Dlačkom se strogo zabranjuje vsako vdeleževanje v političnih odnošajih. Tako stoji sofijska visoka šola čisto na nivoju naših gimnazij.

sl Podpora za bedno rusko prebivalstvo. Car je ukazal, da se okraje, v katerih vlada lakota, in v pokritje izrednih stroškov, predvidenih v državnem proračunu, ki jih ni možno odgoditi izda 4 odstotna državna renta v nominalni vrednosti 70 milijonov.

sl Zdravstveno stanje črnogorske kneginje Milene je neizpremenjeno. Veliko trpi in trese jo mrzlica. Pozvali so italijanskega zdravnika Bestinellija, da jo operira.

sl Nemci v Rusiji. V Rusiji se nahaja nad dva milijona Nemcev. Ti so do zdaj živeli raztreseni po raznih krajih evropske Rusije in se drug za drugega niso brigali. Ob tem času pa, ko je v Rusiji vse navskriž, so se pričeli gibati in dramiti. Najprej so sklenili prirediti velik splošen vsenemški sestanek, kjer bodo napravili načrte za bodoče svoje nacionalno gibanje.

sl Knez Ferdinand v Londonu. Knez Ferdinand namerava obiskati za časa balkanske razstave v Londonu London. Pri tej priliki se sestane z angleškim kraljem.

sl Ruska vojna mornarica je dandanes zelo v slabem stanju. V Tihem oceanu ima nekaj podmorskih ladij. V Baltiškem morju ima dve ladiji: »Cesarjeviča« in »Glavo«. Istotam se nahaja še nekaj nerabnih križark. V Kronstadtu stoji dvoje zastarelih ladij. Zdej delajo dvoje križark drugega reda, »Bajan« in »Balado«, štiri topničarke in več nosilcev torped in podmorskih ladij. V inozemstvu se gradi »Rurik« in »Admiral Makarov«. V Črnem morju leži 8 ladij, a je šest zastarelih. Dve se gradite novi. In to je vse brodogoje.

sl Časnikarstvo v Črni gori. Nov list prične izhajati v Črni gori pod naslovom »Svobodna beseda«.

sl Bolgarski učitelji so prejeli od vlade zapoved, ki jim prepoveduje odločno vsako vmešavanje v politiko.

sl Ivan Franko, znameniti maloruski publicist, je slavil te dni 50-letnico svojega življenja.

sl Sokolsko društvo so ustanovili Hrvatje in Slovenci v New Yorku.

sl Admiral Rimskij-Korsakov. V Petrogradu je te dni v starosti 55 let umrl pomočnik ministra vojne mornarice, admiral Rimskij-Korsakov. Pokojnik je pripadal ruski mornarici od leta 1872. V minolem letu je bil imenovan pomočnikom ministra vojne mornarice.

Po svetu.

Zakaj se je povrnil grof Ernest Kolonič v katoliško cerkev. Čitajoč v sobotni številki o znameniti dvestoletnici sem se spomnil, da sem nekdaj bral in si zapisal, kako se je povrnil grof Ernest Kolonič, ki je bil oče slavnemu kardinalu in ogrskemu primasu Leopoldu Karolu, v katoliško cerkev. Manuskript P. Hanziča o tem dogodku je v dunajski dvorni knjižnici. Grof Ernest Kolonič je bil poveljnik v Komornu posadki, ki je imela varovati mejo pred Turki. Za Ferdinanda II. ni dosegel kot protestant višje državne službe. Odličnega in povsod priljubljenega junaka je Bog čudovito poklical nazaj v katoliško cerkev. Zgodovinska črtica nam o tem tako-le pripoveduje: Približno 15 milj od Dunaja proti Češkemu je bil kraj z imenom Hoheneich, na oblastvenem ozemlju komornskega poveljnika. Ondi je bila Marijina cerkev, starodavna božja pot, sloveča po mnogih čudežih. Nekega dne je luteranski predikant silovito nagovarjal svojega gospodarja, grofa Ernesta, naj se polasti te Marijine cerkve in naj za vselej odpravi romanje »papinskih malikovavcev«. Načrt, kako se polasti svetišča, je bil sledeči: Cerkevna vrata so od znotraj vtrdili s povprečnimi zapahi, da bi jih nihče ne mogel odpreti. Vrhu tega so zadaj napravili zid. Utrdba je bila tako močna, da je grof Ernest pozneje večkrat omenjal, da bi se dala celo s takimenovanim bojnimi kozlom prav težko podreti. Tako je zaprl predikant s svojimi pomočniki cerkev in šel z njimi po lestvi skozi okno. Ob prvi slovesnosti so hoteli grof, predikant in ostali gledati zabaven prizor. Šli so v bližino cerkve in se ondi poskrili v gošči med drevjem in vejami, da bi se rogali bližajoči se množici vernikov. Pred njimi je nesel deček razvito zastavo, za njim je šla velika množica Marijinih častilcev, moleča in v navdušenih slavospevih pozdravljajoča nebeško kraljico. Nihče izmed njih ni vedel, še manj pa slutil o zvičajnem in hudobnem naklepu. Že je šla vsa množica kakor po navadi, pevajoča okrog cerkve, ko obstoji deček kot prvi pred vratimi. Misleč, da so vrata slučajno zaprta, potrka nalanko s zastavo, da bi mu jih kdo, ki je v cerkvi, odprl. In glej, kaj se zgodi! V trenutku se odpro vrata na stežaj, in vsi gredo slovesno v cerkev. Videli so sicer na tleh zapah in razrušen zid, a nihče ni slutil, da se je zgodil čudež. Oni v zatišju skriti pa so se osramočeni in prestrašeni spregledovali. Ta čudež je pretresel grofa. In dasi mu je zatrel predikant, da morejo delati čudeže tudi hudobni duhovi, vendar je precej po tem dogodku hitel grof Ernest v bližnji samostan Zvedel in se ondi povrnil v katoliško cerkev z vsemi svojimi podložniki, rojaki. Slike na levi strani v tej cerkvi kažejo ta zgodovinski dogodek v letu 1621. O tem je govoril večkrat pozneje z lece s solznimi očmi škof Leopold Karol Kolonič vernikom.

P. Klement Grampovčan.

Avstrijsko popotovanje v Rim leta 1907. Z Dunaja se odpeljejo romarji 18. aprila. Med potjo obiščejo romarji Padovo ten dan in eno